

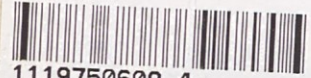

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1975

1119750609,4

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO OZD ZASAVSKI PREMGOVNIKI TRBOVLJE	LETO XI. APRIL 1975	ŠTEV. 4
--	--------------------------------	----------------

Vsem članom kolektivov
temeljnih organizacij združenega dela
in skupnih služb
Zasavskih premogovnikov Trbovlje,
čestitamo ob prazniku dela 1. maju
in 30-letnici osvoboditve!

Beseda ob 1. maju in 30-letnici osvoboditve

Leto za letom se izteka, toda vsakdo izmed njih ima praznične dni, ki dajo času, v katerem se praznujejo, svoje obeležje in vsebino. Kakor želimo na eni strani ohraniti tradicijo, tako želimo na drugi strani ob takšnih dnevih tudi dejansko stanje ovrednotiti v primerjavi s preteklim in ugotoviti bistven napredek na vseh področjih dela. Če smo včasih imenovali 1. maj delavski praznik, danes temu pravimo praznik dela, kajti samo takšen je lahko simbol in osnova vsega našega napredka. K temu se v letošnjem letu pridružuje veliko slavnosti naših

narodov s 30-letnico zmage nad fašizmom.

Če na kratko preletimo dogajanja v razdobju od lanskoletnega do letošnjega praznovanja praznika dela, potem nedvomno lahko ugotovimo, da je bil napravljen napredek, tako v smislu razvoja družbeno-ekonomskih odnosov, kot tudi v smislu razvoja proizvodnje in storitev vseh TOZD ZPT. Končno ne moremo ob tem razmišljati mimo zaključne faze povezovanja s Termoelektrarno Trbovlje.

Verjetno je prav, da ob poj-

movanju dela in njegovem praznovanju razčlenimo njegove sestavine, od idejnih pobud znanstvenega pristopa k načrtovanju pa do organiziranja ter izvajanja dela in ugotavljanja njegove vrednosti v obliki dohodka za pokrivanje vseh potreb, ki se pojavljajo kot enostavna ali razširjena reprodukcija ter potrebe osebnega in družbenega standarda. Kljub temu, da lahko v določeni meri ugotovljamo na vseh teh področjih napredek, pa vendarle še zdaleč ne moremo biti zadovoljni, ne da bi iskali in zahtevali vedno novo in boljše.

Na tehničnem področju nam je uvajanje sodobne opreme, predvsem pri proizvodnji premoga in rudarsko-gradbeni dejavnosti, izboljšalo rezultate dela, ki pa še vedno niso takšni, kakršne želimo doseči. Zahteva, ki jo povezuje tudi rast osebne in družbenega standarda, je prav gotovo v nenehnem povečanju produktivnosti dela, kar moramo maksimalno izkoristiti na osnovi moderne opremljenosti in popolnejše organizacije dela.

Vsebinsko prilagojevanje ustave izvajamo tudi v povezovanju s Termoelektrarno Trbovlje.

Pomembno je, da so člani Partije resnični komunisti

Danes povsod zidamo, vsa Jugoslavija je nova, skoraj ni sledi po tistem, kar je bilo. Res imamo veliko različnih težav in anomalij. Še veliko moramo storiti pri tem. Toda to bomo lahko premagali, ker imamo močno Partijo, v kateri je milijon in več ljudi. Še bolj jo bomo usposobili, idejno in drugače. Zato se morajo komunisti graditi, ne le v šolah, temveč tudi z delom z njimi samimi. Nikdar se človek ne sme prenehati sam izpopolnjevati. Nenehno se mora učiti, učiti z vsakdanjimi izkušnjami, tako na slabostih kot na pozitivnih stvareh.

Tito v Titovem Velesu

Jugoslavija ima v svetu velik ugled. Ta ugled moramo čuvati to pa bomo najbolje storili tako, da bomo znotraj države krepili našo enotnost, pravilno usmerjali naš razvoj, našim narodom pa omogočili, da pred vsem svetom povedo, kako lahko v državi z več narodnostmi nasta-

Menim, da je le v dobro koordinirani in povezani širši skupnosti združenega dela, možno uveljavljati široka načrtovanja in se rešiti ozkega podjetniškega pojmovanja.

Vse, kar smo do sedaj dosegli in česar se veselimo ob praznovanju prvega maja, pa seveda ne bi bilo, če bi pred 30 leti ne dosegli tako pomembne zmage, ki je bila povezana z našo osvoboditvijo in revolucionarno spremembo celotnega našega družbenega sistema. Zato ne moremo mimo zahvale vsem žrtvam, kakor tudi tistim, ki so v tem boju na življenje in smrt,

ne sistem, socialistični samoupravni sistem, v katerem so vsi narodi in narodnosti enakopravni in enotni. Prav takšna pa je danes Jugoslavija, v kateri še nikoli nismo imeli tolikšne enotnosti. To je zasluga Zveze komunistov Jugoslavije.

Tito političnemu aktivu Kosova

Jugoslavija je skupnost večjega števila narodov in narodnosti. Nastala je kot rezultat vrste zgodovinskih okoliščin in stoletne želje po skupnem življenju v razmerah, v katerih je bila njena lastna eksistenca nenehno ogrožena. Vendar to samo po sebi še ne zagotavlja, da bo takšna večnarodna skupnost trdna. Razvoj nove Jugoslavije prepričljivo razodeva, da sta se njena stabilnost in povezanost krepili z vsakim novim korakom v uresničevanju interesov delavskega razreda in poglobljanju enakopravnih odnosov med narodi in narodnostmi. Tukaj ne mislim samo na stabilnost naše skupnosti kot države, temveč tudi na nenehen družbeni in materialni vzpon Jugoslavije v celoti in vsakega njenega dela.

Socialistično samoupravljanje kot nov družbeni odnos ponuja

ostali živi in so omogočili, da danes v miru snujemo in ustvarjamo pota našega lastnega socialističnega razvoja.

Ob obeh praznovanjih ne moremo mimo nalog in dela, ki nas čakajo na vseh frontah našega udejstvovanja. Prizadevanja in naperi naj pri tem dajejo najboljše rezultate.

Ob prazniku dela čestitam vsem članom naše delovne organizacije!

Generalni direktor

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

še zlasti ugodne možnosti za dosledno reševanje nacionalnega vprašanja. To čedalje bolj potrjujejo naše izkušnje in spoznanja. Kajti vsak korak naprej v razvoju samoupravljanja, v uveljavljanju konkretnih oblik socialističnega osvobajanja dela in človeka, prinaša tudi nove, večje možnosti za krepitev in poglobljanje odnosov narodne enakopravnosti.

Tito v Prištini

Potvarjanja zgodovine ne smemo dovoliti

Tridesetletnico zmage nad fašizmom v naši državi moramo proslaviti tako, kot naš boj tudi zasluži. Ne bomo dovolili, da bi zunaj kdo omalovaževal žrtve, ki so padle pri nas, ne da bi to ostalo brez našega odgovora. Jugoslavija je v minuli vojni na strani zaveznikov dala največ, kar je mogla dati — dala je vsakega desetega človeka. Mar lahko potlej molčimo? Ne moremo! Mi, ki smo sodelovali v tem boju, ne smemo dovoliti, da potvarjajo zgodovino, da jo izmaličijo. To zahtevajo naši narodi, to zahtevajo žrtve, ki smo jih dali. Morda je to komu

potrebno iz političnih razlogov. Toda takih političnih razlogov ne priznamo in jih ne bomo nikomur priznali. Sramotno bi bilo, če bi naš prispevek priznali, denimo na Zahodu, ne bi nam

ga priznali nekateri iz vrst tistih, ki so nam bili najbližji zavezniki.

Tito političnemu aktivu
SR Makedonije

Priprave na integracijo ZPT-TET v zaključni fazi

Po več kot enoletni obravnavi integracijske problematike, od izhodišč preko najrazličnejše dokumentacije, stojimo danes pred končno odločitvijo v obeh kolektivih. Pomisleki, dvomi in mogoče tudi čustvene prizadevnosti, morajo dati mesto razumni in trezni presoji ter odločitvi. Odločitev pa najbrž ne bo težka, saj je akcija za združitev naletela na podporo velike večine članov kolektivov TOZD in skupnih služb.

Prav gotovo ne more biti v prvi potezi vse rešeno, kar zadeva organizacijsko funkcional-

ne odnose. Tudi v ZPT, kjer že skoraj leto in pol funkcionira sistem TOZD, še vedno iščemo določene rešitve, ki bi na eni strani bile mnogo bolj usklajene z ustavnimi načeli, na drugi strani pa tudi omogočale večjo učinkovitost na najrazličnejših področjih poslovanja. Iz teh razlogov ne kaže tudi v dokumentih, ki so izšli kot izvleček iz študije o integraciji, samoupravni sporazum o združevanju TOZD in REK Zasavje in samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Elektrogospo-

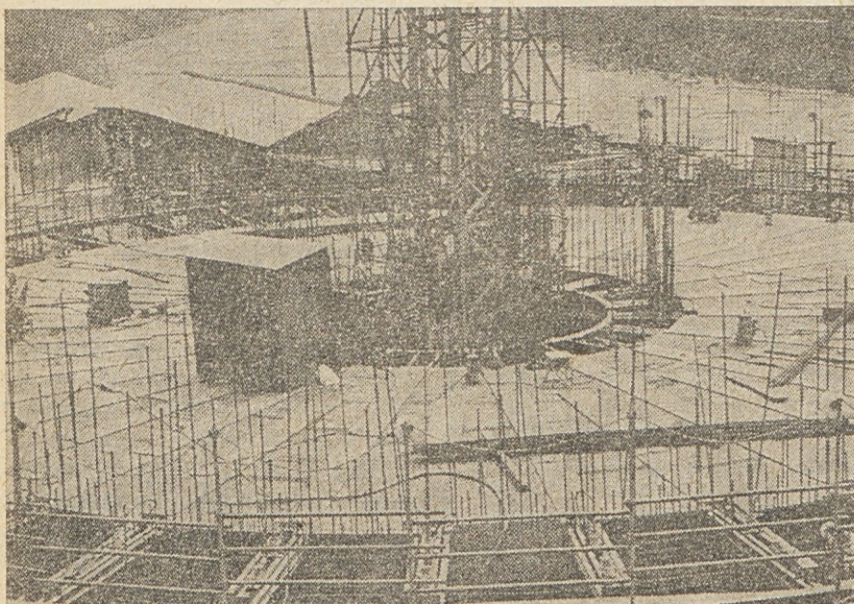
darstva Slovenije, iskati podrobnejša določila o funkcioniranju tako oblikovane organizacije združenega dela. Vse to bo potrebno podrobneje obravnavati v statutu novo nastale delovne organizacije z desetimi TOZD in skupnimi službami.

Vsekakor pa je možno ugotoviti iz predloženih sporazumov, kakšna je predvidena organiziranost nove delovne organizacije, kaj se združuje, kakšna so pooblastila, odgovornosti, kakšna je samoupravna organiziranost z delavskim svetom in kolektivnimi izvršilnimi organi, kakšne so ekonomske osnove delovanj TOZD in delovne organizacije, kako se povezuje in na kateri osnovi v sestavljeno organizacijo združenega dela Elektrogospodarstva Slovenije in podobna določila. Vse to daje verjetno videz določene zapletenosti v ustvarjanju medsebojnih odnosov in mogoče tudi občutek, da ni možno biti učinkovit in hiter. Vendar pa ne smemo pozabiti tega, da se mnogo poslov odvija v TOZD in da je le del tistega, kar je potrebno reševati skupaj in za kar je potrebno iskati rešitve v dogovaranju.

Izhodišča, ki so jih sprejele družbenopolitične organizacije v TET in ZPT, so dobila svojo realizacijo v dokumentih, s katerimi se rešuje osnova za takojšen pričetek delovanja in poslovanja nove delovne organizacije.

Prav gotovo je, da v začetku ne bo šlo vse gladko, da bodo nastajali tako zastoji pri iskanju rešitev, kot tudi nesporazumi pri usklajevanju stališč. Vse to ne bi smelo biti ovira za utrjevanje poslovanja nove delovne organizacije, če bodo pred nami vedno prisotni cilji, ki smo si jih zastavili v izhodiščih in ki so potrjeni v študiji o integraciji.

Prehajamo torej v tem integracijskem procesu v Zasavju v odločilno fazo, tj. v tisto, v kateri moramo vsi člani obeh delovnih organizacij odločiti o bodoči usodi, življenju in povezanosti energetskega potenciala revirjev. Pri tem se moramo za-

Dne 8. aprila t. l. so pri Termoelektrarni Trbovlje II pričeli z nadaljnimi deli pri gradnji novega 360 m visokega dimnika za TET II in bodočo TET III. Fotografija kaže posnetek, ko so delavci Vatrostalne iz Zenice zabetonirali prve kubike betona. Temelje so zabetonirali že koncem prejšnjega leta.

vedati, da so oči celotne Slovenije uprte v to dogajanje z željo, da bi bil končni rezultat enak zastavljenemu cilju. Iz teh razlogov ne smemo razvredno-

titi lastna prizadevanja in ne razočarati pričakovanja celotne slovenske javnosti.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Družbena samozaščita

Družbena samozaščita je boj naroda proti sovražnikovi psihološki diverzantski, teroristični in subverzivni dejavnosti, to je psihološki in specialni vojni.

Potrebo po družbeni samozaščiti je vsebovala že ustava iz leta 1963, dogodki na Bližnjem vzhodu in ČSSR, pa so to potrebo še stopnjevali. Če hočemo razumeti bistveno vprašanje, zakaj mora država imeti družbeno samozaščito, si moramo najprej ogledati vzroke sovražnikovih napadov na nas. Ti so:

— politični, strateški in geografski položaj Slovenije in Jugoslavije (Jugoslavija je ločnica med Atlantskim in Varšavskim paktom);

— samoupravljanje;

— federativna ureditev Jugoslavije;

— bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov;

— zunanja politika Jugoslavije;

— notranjepolitični sistem Jugoslavije;

— narodnoosvobodilna vojna;

— vloga ZK in njena politika.

Za izvajanje psihološke in specialne vojne, za katero mora narod in država organizirati samozaščito, uporablja sovražnik naslednja sredstva:

— obveščevalne centre;

— psihološke diverzije.

S pomočjo dezinformacij skuša sovražnik doseči, da se posamezniki pasivno obnašajo do lastne obrambe.

Akcije, ki so zajete v družbeni samozaščiti, so naslednje:

— preprečevanje kaznivih dejanj na škodo družbenega premoženja;

— preprečevanje mladoletniške kriminalitete;

— zaščita določenih delovnih mest;

— razvijanje ustrezne varnostne kulture;

REFERENDUM

o integriranju ZPT in TET bo 20. in 21. maja 1975

Delavski svet Zasavskih premogovnikov je na svojem 14. zasedanju, dne 23. aprila 1975 sklenil, da predlog strokovne komisije akcijskega odbora, ki je pripravljala integracijo Zasavskih premogovnikov Trbovlje in Termoelektrarne Trbovlje v enotno organizacijo Rudarsko elektro energetski kombinat Zasavje, da bo referendum članov kolektiva o predlagani integraciji v dneh 20. in 21. maja 1975. Delavski sveti vseh TOZD in skupnih služb ZPT bodo vsak zase razpisali referendum in določili dneve, čas in kraj zborov delavcev, v katerih bo potekalo glasovanje o predlaganem referendumu.

Dne 20. maja se bodo o predlagani integraciji odločali člani kolektiva Termoelektrarne Trbovlje na svojih zborih, dne 21. maja pa člani kolektivov vseh TOZD in skupnih služb Zasavskih premogovnikov.

Po sklepu delavskega sveta ZPT bomo v obeh delovnih organizacijah, to je vseh TOZD in SS ZPT in v TET, do 14. maja tega leta, izpeljali sestanke s člani kolektiva v raznih oblikah, na katerih bomo obravnavali celotno gradivo, ki je bilo pripravljeno in že predloženo vsem članom obeh delovnih skupnosti.

Podrobnosti o pripravah in izpeljavi referenduma bomo sproti objavljali preko Biltena, z okrožnicami ter z drugimi oblikami informacijskih sredstev.

— razvijanje odnosa občana do področja tajnosti;

— odprava pomanjkljive normativne ureditve;

— utrditi režim komuniciranja s tujimi državljani in tujino.

Proti psihološki in specialni vojni se bori celoten narod. Posebne enote službe državne varnosti skupno z vsemi občani SFRJ, skušajo na najrazličnejše načine preprečevati sovražnikovo psihološko in specialno

vojno. Zato je služba državne varnosti in njena vloga v sistemu družbene samozaščite pod družbenim nadzorom samoupravnega predstavniškega organa.

Egon Casagrande

Huda nesreča v jami Hrastnik je terjala tri življenja

Dne 16. aprila letos, ob 12,50, je nastala v jami Hrastnik, TOZD Rudnik premoga Hrastnik, huda rudarska nesreča, ki je terjala življenja treh naših sodelavcev, in sicer življenje Antona Repšeta II., 42 let, kopaškega pomočnika, iz Šentjanža, Leopolda Krmelja, 45 let, kopača, iz Šentjanža in Zdravka Cvetkoviča, 53 let, kopača iz Hrastnika. Dva rudarja, Janez Marinšek in Jože Rak sta se pri tej nesreči ponesrečila, Jože Rak lažje, Marinšek pa težje. Osem rudarjev se je uspelo rešiti.

Nesreča je nastala nenadoma, ko je vdrla gmota zdrobljenega premoga, pomešanega z razmočeno glino na poskusnem širokočelnem odkopu na 16. etaži pod VI. obzorjem jame Hrastnik. Tu je delalo 13 rudarjev.

Takoj po nesreči so rudarji in reševalci pričeli z reševanjem ponesrečenih tovarišev, kmalu so našli ponesrečenega Repšeta in Krmelja, v večernih urah pa še Zdravka Cvetkoviča.

Na kraj nesreče je takoj prispela komisija, ki so jo sestavljali predstavnik republiškega rudarskega inšpektorata in drugi organi. Obširnejšega poročila o vzrokih nesreče v času pripravljanja gradiva za to številko ni bilo mogoče zbrati, zato bodo obširnejši podatki objavljeni skupno s spominskimi članki o ponesrečenih tovariših, v naslednji številki našega gla-

sila, ki bo izšla v maju t. l.

Delavski svet TOZD rudnik premoga Hrastnik je imel svojo žalno sejo, dne 17. aprila, ob 13,30 v delavskem domu Hrastnik. Tej žalni seji so prisostvovali predstavniki vseh ostalih TOZD in skupnih služb Zasavskih premogovnikov ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti. Na žalni seji so počastili spomin smrtno ponesrečenih rudarjev.

Pokojna sodelavca Antona Repše II. in Leopold Krmelj sta bila ob številni udeležbi članov našega kolektiva iz vseh TOZD in skupnih služb ter drugih članov, pokopana v petek 18. aprila 1975 ob 16. uri na pokopališču v Šentjanžu, pokojnega Zdravka Cvetkoviča pa smo pokopali v soboto 19. aprila ob 16. uri na pokopališču na Dolu pri Hrastniku. Na obeh pogrebih je sodelovala rudarska godba iz Hrastnika in hrastniški pevci. Govorniki so se v imenu celotnega kolektiva toplo zahvalili vsem trem tovarišem za njihovo zvesto in nesebično delo.

Slava in čast spominu vseh treh ponesrečenih tovarišev!

Organi upravljanja, družbeno politične organizacije in vodstvo TOZD Rudnik premoga Hrastnik so prejeli v zvezi s hudo nesrečo v jami Hrastnik in smrtjo treh tovarišev, sožalne brzojavke s strani naslednjih

organov in posameznikov:

Sergej Kraigher in Lidija Šentjunc, Ljubljana; Stane Dolanc, Beograd; Franc Popit, Ljubljana; Edvard Kardelj, Beograd; Izvršni svet skupščine občine Trbovlje; Udeleženci V. političnega tečaja v Jasnici pri Kočevju; Slušatelji srednje politične šole pri CK ZKS Doberna pri Celju; Rudnik Črna-Kalin, Kmnik; Medobčinski svet

Samohodno hidravlično podporje Marrel-Hydro je polno angažirano na pridobivanju premoga v A polju V-16 etaži na TOZD Rudnik premoga Hrastnik.

Foto Jože Kirič

ZKS Celje; Rudnik Senovo; Predsednik občinske konference SZDL Zagorje; TIM Laško; Predsedstvo občin. komiteja ZSMS Zagorje; Marjan Orožen, Ljubljana; Janez Barborič, Ljubljana; Rudnik Kanižarica; Komite občinske konference ZKS Trbovlje; Revirski komite ZKS Trbovlje; Občinska konferenca ZKS Velenje; Občinski komite ZKS Žalec; Rudarsko elektro energetski kombinat Velenje; Izvršni svet in družbenopolitične organizacije občine Hrastnik; Niko Šilas, Zagorje; ZKS Laško; Galeb Rade predsednik zveznega odbora sindika-

ta delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije; Republiški komite za energetiko, predsednik Drago Petrovič, Ljubljana; Sijaj Hrastnik; Predsednik izvršnega sveta občine Zagorje; Rudnik Idrija; Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi Strojne tovarne Trbovlje; OPZ RUDIS Trbovlje; SAP, poslovavnica Trbovlje.

Na naslov osrednjih organov upravljanja Zasavskih premogovnikov pa smo prejeli sožalne brzojavke s strani naslednjih organov in posameznikov:

Občinska konferenca SZDL

Zagorje; Skupščina občine, Izvršni svet in družbenopolitične organizacije občine Hrastnik; Komite občinske konference ZKS Trbovlje; Revirski komite ZKS Trbovlje; »Rudar« Zagreb; Rade Končar, Zagreb; Konferenca osnovnih organizacij sindikata rudnika Idrija; Plamen, Zagreb; Podjetje Kamnik, Kamnik; SAP Ljubljana — TOZD Turbus; OPZ RUDIS in TOZD RUDIS Trbovlje; Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi Strojne tovarne Trbovlje; Komite občinske konference ZKS Zagorje; Izvršni svet občine Zagorje.

Osvoboditev Hrastnika

Bila je cvetoča pomlad, pred tridesetimi leti, maja 1945. Zadrževalo se je novo življenje v naravi in vzbujalo velike nade. Izza hribovja je zasijalo majsko sonce; le Mrzlica je bila tako visoka, da se ni potopila v megleno jezero, ki je poplavelo dolino Hrastnika.

Iz naročja Mrzlice se je pomikal Dušanov I. bataljon, III. štajerske VDV brigade, v smeri proti Katarini. Sredi dneva se je ustavil na zeleni jasi. Borce je spreletaval spomin na revirske doline in planine, na njihovo zatišje, na šepetanje črnih smrekovih gozdov ter zelenega bukovja, ki so bili partizanom dom in varno zavetje. Tistega dne so se partizani poslavljali od Mrzlice, ki jim je pomenila varnost, počitek in hrano. Ničkolikokrat so se spustili z nje v boj in se po njem vrnili v njeno okrilje. Borce so bili nekoliko nemirni — pogovarjali so se o zavzetju Hrastnika, dokler niso utonili v svetle sanje o dogodkih naslednjih dni.

V jutranjem svitu 7. maja, je bataljon prikoral na Katarino, do gostilne Šporin. Za njim

so prišli še terenci. Komandant je postavil straže, drugi borci so počivali. Zgodaj popoldne so se postavili v vrste in strumno poslušali komisarjeva in komandantova navodila. Borce so zvedeli, da gredo še isti večer v Hrastnik — svobodi naproti.

Ob 16. uri je bataljon odšel na pot. Zastavonoša je ponosno nosil novo trobojnico, harmonikar pa je igral partizanske koračnice. Patrulja predhodnica je po ogledu sporočila, da na oknih in hišah že visijo zastave. Obveščevalci so javili, da je v Hrastniku še vedno mnogo nemškega vojaštva, čeprav je bataljon nekaj dni prej z zvižajo odpeljal z Dola čez Jelenco in Čeče 120 nemških vojakov v popolni bojni opremi. Poleg nemških vojakov, je obstajala pri rudniku še »bergkompanija«, »Werkschutz« in zloglasna in nevarna SS — oklopna enota, kateri je poveljeval nacist major Winkler.

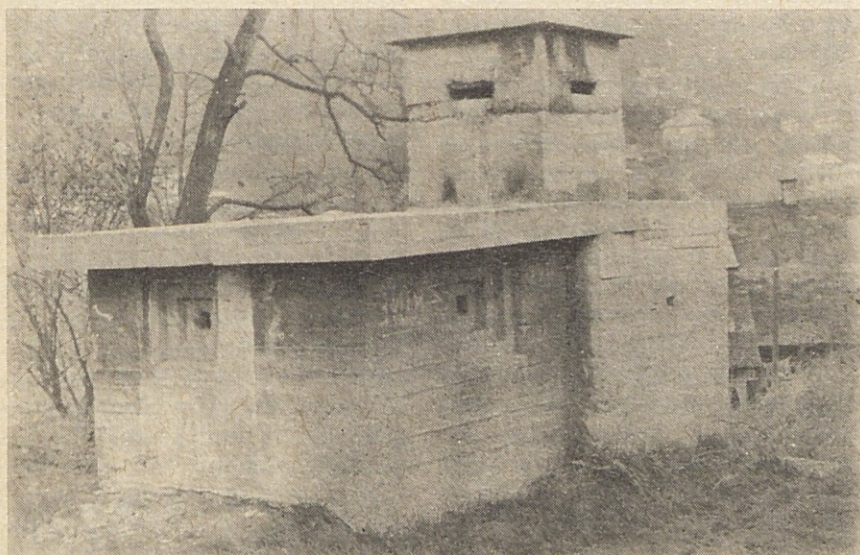
Bataljon s terenci je prišel do Rinalda v Čečah, kjer je partizane pričakalo kakšnih sto domačinov, ki so pokazali navdušenje z vzklikanjem in rožami.

Borce je lepo pozdravil Čečan Tine Zupan. Bataljon je obstal v Bobnu, kot je bilo prvotno domenjeno z Nemci. Štab se je posvetoval in odločil, da partizani ne bodo ostali v Bobnu, temveč bodo šli naprej. Po ponovnem posvetovanju z Nemci so dosegli sporazum, da smejo partizani do gostilne pri Janezu Plazniku. Bataljon se je pomaknil naprej in čakal.

Nemški oficirji so se ponoči posvetovali o predaji. Major Winkler ni pristal na predajo ter je zagrozil oficirjem, da bo poklical na pomoč SS — oklopno enoto in pojasnil, da bo dal on sam ukaz za umik nemške vojske. Tako je med nemškimi oficirji nastal hud spor; nekega pruskega oficirja so na vožnji v Trbovlje likvidirali in vrgli v Savo.

Obveščevalci so prinašali dobre vesti o vedenju Hrastničanov »bergkompanija« je popuščala, »Werkschutz«-domačini pa so se postopoma predajali.

Morala pri partizanih je rasla; vse težje jih je bilo zadrževati, da ne bi vkorakali v Hrastnik. Svoboda je prihajala, to so

Bunkar na vzpenjači v Hrastniku — nema priča okupacije

čutili vsi. V dolini so drdrali šivalni stroji in pripravljali slovenske zastave.

Tako je napočil 8. maj. Štab je poslal parlamentarce na pogajanje z »berkompanijo« v gostilno pri Logarčku. Po daljšem razgovoru so nemški oficirji kapitulirali in obljubili, da bodo odšli iz Hrastnika 9. maja do 3. ure zjutraj.

Partizani so med tem časom zasedli bunkerje okrog rudnika; pri Janezu Plazniku se je začel partizanski miting. Govorniki, pevci in deklamatorji so še podžigali neizmerno veselje Hrastničanov in budili upanje v vero in boljšo prihodnost. Solze sreče in veselja so potrjevale, kako veseli so bili svobodne slovenske besede.

Dva borca sta dobila dovoljenje s strani nemških oficirjev, da lahko gresta mimo nemške mitralješke zasede pred rovom Ojstro, v rudniški hlev po dva konja. Tudi tam je bilo veliko ljudi, ki so partizane navdušeno pozdravljali.

K partizanom so se prijavili še prostovoljci, tako da je štel bataljon s terenci in prostovoljci okrog 60 mož. »Bergkompanija« in SS — oklopna enota sta slepo verjeli, da čaka na hrastniških vrhovih 2.000 mož, zato so neopazno in tiho zapustili Hrastnik že ob 23. uri zvečer 8. maja.

V jutranjih urah 9. maja je bataljon vkorakal v Hrastnik in ga zavzel brez strela in žrtev. V velikem trpljenju, neizmernem ponižanju in razžaljenju je bila priborjena svoboda in enakopravnost.

Popustila je štiriletna mora. Hrastničani so z nepopisnim veseljem in ginjenostjo pozdravljali in objemali skupino šestdesetih partizank in partizanov. Staro in mlado se je s partizani vred spontano uvrstilo v povorko s slavoloki in zastavami, pred katero sta na konjih nosila slovensko trobojnico dva partizana. Dolga kolona se je vila proti postaji. Med oglušujočim streljanjem se je slišalo petje in in vzklikanje tovarišu Titu in herojem. Iz povorke, iz katere so lila prekipevajoča čustva, se je na železniški postaji v Hrastniku razvilo manifestacijsko zborovanje, na katerem je partizan Nande opisal trpljenje vseh tistih, ki so se borili za svobodo ter lepše in boljše življenje, ki ga bo nudila svobodna socialistična domovina svojemu delovnemu človeku.

Za oblikovanje oblastnih organov v občini in okraju se je domenila OZNA s političnimi funkcionarji že nekaj mesecev prej in določila za vodstvo občine Alojza Šiveca, za vodstvo okraja pa Maksa Jakopiča.

V vodstvo rudnika so posta-

vili ing. Borisa Gostišo, Alojza Rogliča in druge, v kemično Oskarja Kolarja, v Steklarno pa Jožeta Klanjška.

Tako se je začela svoboda v Hrastniku.

Konrad Pevec-Zdenko

Osvoboditev Zagorja

Po osvoboditvi Trsta, Istre in Slovenskega primorja, po brez-pogojni kapitulaciji nemške vojske v Italiji in še po nekaterih drugih dogodkih, ki so kazali na skorajšnji konec vojne na evropskih bojiščih, je glavni štab NOV in PO Slovenije 2. maja 1945 sklenil z enotami IV. operativne cone začeti končne operacije za osvoboditev Štajerske in Koroške. Glede na to je opoldne po radijski zvezi ukazal, da se XIV. divizija osredotoči na območju Smrekovec—Železna Kapla. Ker je bila zasedba Celovca posebno neodložljiva naloga, je že čez uro svoje povelje dopolnil. Štab XIV. divizije naj bi s Šerčerjevo brigado takoj odšel proti Celovcu, ne da bi počakal na osredotočenje vseh brigad. Prav tako bi po mnenju glavnega štaba NOV in PO Slovenije lahko takoj krenili proti Koroški še Zidanškova brigada ter Kokrški in Koroški odred. Druge enote pa naj bi jim sledile. Enote IV. operativne cone so dobile nalogo, da izkoristijo dezorganizacijo nemške vojske glede na približevanje angleške armade in prve vdrejo v Celovec, nato pa zasedejo še Beljak. Pri tem jim je dal za zgled hitrost enot IX. korpusa pri zavzetju Slovenskega primorja. Še isti dan je nato še maršal Josip Broz Tito izdal povelje za odhod XIV. divizije proti Celovcu. Komandant glavnega štaba NOV in PO Slovenije generalmajor Dušan Kveder-Tomaž ga je obve-

stil, da je takšno navodilo dal že po lastni presoji položaja.

Po prejemu teh radijskih sporočil se je štab IV. operativne cone takoj sestal in sklenil, da nemudoma odidejo na Koroško Tomšičeva, Šercerjeva in Bračičeva brigada ter Kokrški in Koroški odred, medtem ko naj bi se Šlandrova in Zidanškova brigada premaknili v Šaleško dolino, od koder bi se glede na potrebe napotili za glavnino XIV. divizije. Kamniško-zasavski odred je dobil nalogo, da osvobodi trboveljske revirje, Lackov odred pa območje severno od Maribora in dolino Drave proti Dravogradu. Na posvetu so tudi sklenili, da bosta komandant Peter Stante-Skala in pomočnik načelnika štaba Franc Primožič-Marko odšla na koroško, drugi del ožjega štaba s političnim komisarjem Matvezom Hacetom in načelnikom štaba Perom Brajovičem pa bo ostal na Štajerskem.

Še pred prejemom teh navodil pa je štab XIV. divizije 2. maja 1945 poslal vsem štabom brigad naslednja nadrobna navodila za sklepne operacije in za ravnanje neposredno po osvoboditvi:

1. Vse enote morajo razviti največjo ofenzivnost, da bi preprečile umik sovražnikovih enot z našega ozemlja. Preprečiti morajo odvažanje naropanega narodnega bogastva, pod nobenim pogojem pa ne smejo dopustiti, da bi sovražnik odnesel s seboj tudi orožje.

2. Vse pripadnike nemških enot se po predaji šteje za vojne ujetnike in jih je treba poslati v ujetniška taborišča. V primeru pa, da to ni mogoče, naj jih zaposlijo pri raznih delih (pri zasekavanju ali popravljanju cest, za rušenje prog itn.)

3. Vse ljudi, ki so bili v okupatorjevi službi, je treba razorožiti, zapreti in predati organom Ozne. Vse enote morajo nuditi pomoč aktivistom pri postavljanju in utrjevanju ljudske oblasti. Brezpogojno morajo imeti vsakodnevno pismene in ustne stike z okrožnimi, z okrajnimi in s krajevnimi odbori OF

zaradi medsebojnega obveščanja in reševanja vprašanja, ki bi se pojavila.

4. Takoj po očiščenju trgov in mest od okupatorjevih formacij morajo vzpostaviti komande mest, ki bodo sporazumno s civilnimi oblastmi, s svojimi enotami skrbele za red in mir. Iz novomobilizirancev ne smejo formirati brez odobritve štaba IV. operativne cone novih enot.

5. Prepovedano je mobiliziranje industrijskega delavstva, železničarjev, poštarjev in uslužbencev javnih ustanov. Takšne mobilizacije je treba reševati skupaj s političnimi organizacijami.

6. Z vsemi sredstvi morajo preprečevati uničevanje državnega premoženja in kriminalna dejanja. Poskrbeti morajo, da bodo vsa industrijska podjetja nemoteno obratovala, zlasti pa tista, v katerih bi morebitni zastoj lahko zelo škodljivo vplival na obnovitev proizvodnje.

7. Strogo je prepovedano privajanje denarja iz denarnih zavodov ali drugih blagajn.

8. Vsi štabi so odgovorni za vzdrževanje rednih zvez s štabom IV. operativne cone, ki mu morajo nadrobno poročati o položaju na svojem območju.

Štab Šlandrove brigade je 2. maja 1945 dobil tudi dopis štaba Kamniško-zasavskega odreda, v katerem ga obvešča, da se za naslednji dan predvideva zasedba Trbovelj, Zagorja in Hrastnika. Glede na to, je ukazal strogo pripravljenost svojih enot. Predlagal mu je, naj bi Šlandrova brigada zasedla Zagorje, medtem ko bi Kamniško-zasavski odred zasedel Trbovlje I. bataljon III. brigade NO (Narodne obrambe) pa Hrastnik. Dopisu je priložil tudi razglas civilnemu prebivalstvu ob zasedbi in mobilizacijski poziv. Štab Kamniško-zasavskega odreda je namreč uspel med tem navezati stike z nekaterimi oficirji zaščitnega polka Zidani most, ki so izrazili pripravljenost, da bi se s svojimi enotami vdali. V tem polku so bili v glavnem vojaki avstrijske na-

rodnosti. Štab Šlandrove brigade mu je na ta dopis 3. maja odgovoril, naj bi se zaradi predvidenih akcij zglasila pri njem dva člana štaba Kamniško-zasavskega odreda.

Še isti dan so komandanti in politični komisarji Ivan Zore-Jernej, Dušan Povše in Marko Kukec-Rok v imenu Kamniško-zasavskega odreda, I. bataljona III. brigade NO, Šlandrove in Zidanškove brigade ter nadporočnik Karo Ecke v imenu zaščitnega polka Zidani most podpisali sporazum, ki vsebuje naslednja določila:

1. Vse moštvo polka se takoj po vkorakanju enot NOV in PO Slovenije v Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Zidani most in Litijo, ki se mora izvesti brez izgredov, z vsem orožjem priključi narodnoosvobodilni vojski in operira pod skupnim operativnim štabom proti vsakršnim sovražnim posredovanjem.

2. Takoj po vkorakanju partizanske vojske v omenjene kraje se sestavi operativni štab, v katerem bodo sodelovali oficirji NOV in trije oficirji avstrijske vojske, ki se bo predala. Operativni štab prevzame poveljstvo nad vsemi enotami.

3. Avstrijska vojska se pred predajo obvezuje:

a) da razoroži, zveže in postavi pod varno stražo vse verksuce, gestapovce, četnike, belogardiste, žandarje in vse člane NSDAP;

b) da preda vse javne ustanove in urade nedotaknjene v roke NOV, prav tako vse rudniške naprave ter njihove arhive in načrte. Ista določila veljajo tudi za vse tovarne;

c) da obvesti štab polka svoje podrejene, da ob vkorakanju enot NOV in PO Slovenije v omenjene kraje ne smejo izstreliti nobenega strela.

4. Po sestavi skupnega operativnega štaba se obe vojski zavezujeta, da bosta varovali druga drugo in se do zadnjega naboja borili za osvobodeno ozemlje.

5. Po predaji morajo imeti vsi oficirji in podoficirji na le-

vem rokavu viden rdeč znak z žigom svojega polka.

6. Vse kršitve sporazumov bo obravnaval operativni štab.

7. V primeru, da bi kakšen partizan streljal na vojaka polka z vidno oznako, ga morajo takoj aretirati in predati skupnemu operativnemu štabu.

8. Po osvoboditvi Slovenije se omenjenemu polku zagotavlja povratek v Avstrijo.

Štab Šlandrove brigade je 3. maja dvakrat pozval enote zaščitnega polka na predajo. Toda avstrijski oficirji, ki so bili pripravljene s svojimi enotami preiti na stran jugoslovanske armade, zaradi notranjega odpora nacističnih poveljnikov in vojakov svoje namere niso mogli izpolniti.

Štab IV. operativne cone je sprva predvidel, da bo postojanko v revirjih zasedel sam Kamniško-zasavski odred. Te naloge pa glede na razmere v zaščitnem polku Zidani most, samo ta enota ni bila sposobna izpolniti. 4. maja je bil sestavljen operativni štab VI. in XI. brigade, Kamniško-zasavskega odreda ter I. bataljona brigade NO na čelu s komandantom Ivanom Mušičem-Štefanom ter političnim komisarjem Markom Kukcem. Glede na poročilo političnih delavcev in obveščevalcev o pripravljenosti nekaterih posadk v Zagorju na predajo, je razdelil takole: Šlandrova brigada naj bi ob pol sedmih zvečer skupaj s I. bataljonom III. brigade NO napadla postojanko v Zagorju. Za napad naj bi brigada določila en bataljon, druga dva pa naj bi bila pripravljena za odvažanje zaplenjenega materiala. Šlandrova brigada naj bi napadla iz smeri Toplice, I. bataljon NO pa iz smeri Javorje in Konec. Šlandrovi brigadi naj bi se v akciji pridružila tudi avstrijska četa iz Kamniško-zasavskega odreda. Zidanškova brigada je dobila nalogo, da zavaruje napad proti Trojanam in Litiji, Kamniško-zasavski odred pa proti Trbovljam. Operativni štab je določil za svoj sedež Kotredež, vsem enotam pa je ukazal, da morajo vzpostaviti med seboj tesno zvezo in mu

pošiljati vsaki dve uri poročila.

Isti dan je prišel v štab Šlandrove brigade na Zgornje Zavine nemški parlamentarec na pogovore glede predaje posadke v topliški šoli. Sporočil je, da je padla tudi morala vojakov v postojankah v Zagorju in Kisovcu, kljub temu pa nekaj zagriženih pristašev NSDAP ne misli na kapitulacijo. Štab brigade je odgovoril, da bo poslal v topliško šolo na pogajanje svoje parlamentarce, hkrati pa je opozoril nemškega podoficirja, da bo zahteval brezpogojno kapitulacijo. Dal mu je zagotovilo, da se bo enota iz topliške šole lahko varno in neovirano umaknila iz Zagorja.

Glede na predvidena pogajanja je operativni štab sklenil napad preložiti na naslednji dan. V novem povelju je napad na Zagorje zaupal Šlandrovi brigadi, ki naj bi vse nemške vojake razorožila in poslala v večjih skupinah pod stražo v Križe pri Jesenovem. Od ujetih sovražnikov bi lahko uporabila le strokovnjake za orožja, ki jih njeni borci ne poznajo, vendar le pod strogim nadzorom. Zaplenjeno težko orožje in nemško moštvo naj bi postavila na položaje proti Litiji in Trbovljam. Z zaplenjenim eksplozivom in ujetniki naj bi porušila tudi najmanj 200 m železniške proge, ponovno pa naj bi minirala tudi cesto Zagorje—Trojane. Zidanškova brigada je dobila nalogo, da premakne svoje enote proti Litiji, kjer naj poskuša navezati stike s posadko v Litiji in na Vačah, posebej pa naj bi zavarovala območje ob Savi. Kamniško-zasavski odred in I. bataljon III. brigade NO naj poskušata navezati stike z nemškimi oficirji v Hrastniku in Trbovljah, da bi se tudi tamkajšnje posadke predale brez boja.

Štab Šlandrove brigade je dal I. bataljonu nalogo, da zasede postojanko v Toplicah in v Kisovcu ter prepreči sovražniku beg iz Zagorja. II. bataljon naj bi uničil bunkerje na Gorici in Cilenci, nato pa še druge bunkerje nad Zagorjem, III. bataljon je dobil več nalog: postaviti je moral zasede nad Zavi-

nami in Gamberkom za varstvo I. bataljona, prevzeti je moral taboriščno zavarovanje Zgornjih Zavin, kjer so bili odseki štaba brigade, en del pa je bil določen za prevzem zaplenjenega materiala ter transport ujetnikov.

Štab brigade je določil za parlamentarca na pogajanjih političnega komisarja I. bataljona Antona Grašiča-Sava. Politični komisar brigade Adolf Jevšnik-Lvov, ki je bil doma iz Zagorja, je Grašiča seznanil s potjo do topliške šole, se z njim dogovoril za znamenja z raketami o rezultatih pogajanj ter za ukrepe v primeru nepredvidenih dogodkov. Petega maja je ob desetih dopoldne odšel Grašič, z dvema dobro oboroženima kurirjema proti topliški šoli, bataljoni pa so zasedli določene položaje.

Grašičeva pogajanja s komandantom 298. bataljona so se zelo zavlekla. Na zahtevo za brezpogojno kapitulacijo se je izgovarjal, da zanjo nima soglasja nadrejenih poveljstev v Trbovljah in v Laškem, ki zahtevata, da vzdržuje disciplino in zvestobo rajhu v svoji enoti. Bal se je za usodo svojih vojakov, ki jim je v primeru vdaje grozila nevarnost maščevanja iz sosednjih garnizonov. Grašič je glede na vse pomisleke nekoliko popustil in zagotovil enotam varno spremstvo do avstrijske meje, oficirji pa bi lahko zadržali pištole. Poveljnik topliške posadke se je ob teh koncesijah obvezal, da bo izročil Grašiču ključe kasarne, odpoklical vse posadke iz bunkerjev in da se bo vse moštvo brez orožja zbralo na dvorišču, izročil bo nepoškodovano vse orožje in municijo, opremo ter vojaški material. Ko sta se o vseh teh pogojih dogovorila, je zazvonil telefon. Komandant I. bataljona Franc Herle-Nande je sporočil Grašiču, da je s svojimi borci zavzel bunkerje na Kisovcu in da se tamkajšnja posadka ni hotela vdati ter se je umaknila proti Zagorju. Kmalu se je pojavila pri topliški šoli in ker se ji tamkajšnja posadka ni hotela pridružiti je sama nadaljevala pot proti železniški postaji.

Medtem je II. bataljon prenesel stražarje bunkerjev na Cilenci in jih razorožil. Po zavzetju teh bunkerjev sta namestnik komandanta Štajner in politični komisar Jevšnik po telefonu pozvala na predajo posadke bunkerjev nad električno centralo. Ta pa je po prejemu poziva zbežala v Zagorje. Nato sta telefonirala še posadki glavnega bunkerja na Gorici. Štab bataljona je poslal tja bojno patroljo, ki se ji je posadka vdala. S tem so bili vsi pomembni bunkerji nad Zagorjem zasedeni. Namestnik komandanta Štajner je nato pozval k predaji še poveljnika postojanke v sokolskem domu, ki pa je pretrgal zvezo in s posadko odšel proti železniški postaji.

Po zavzetju bunkerjev je končno Grašič izstrelil tri rakete in tako naznanil uspešen konec pogajanj. Štab brigade je takoj poslal k postojanki v Toplice I. bataljon in dve četi II. bataljona. Ob prihodu teh enot so bili nemški vojaki že razvrščeni na dvorišču, orožje pa zloženo. Grašič je medtem s kurirjem uspel pobrati tudi vse pištole, ki so jih posamezniki skrili. Političnemu komisarju Jevšniku je izročil ključe kasarne. Nato so napolnili ujetnikom nahrbnike s hrano in opremo, da so jih nato v spremstvu ene čete odnesli proti Znojilam. Rudar Robert Štern je opozoril na nevarnost, da bi zaradi odstranitve vodnih črpalk voda lahko zalila kotredeški rudnik. Jevšnik mu je dal ključ, da je lahko spet vključil vodne črpalke in rešil rudnik večje škode.

Medtem ko so Zagorjani navdušeno pozdravljali šlandrovec, izobešali zastave in se veselili osvoboditve, pa so nemški vojaki, povečini verksuci ter člani NSDAP, pod poveljstvom majorja Gritzlerja na železniški postaji pripravljali za obrambo. Štab brigade je poslal zato okrepljeno četo II. bataljona, skupaj okrog 200 do 250 mož, pod poveljstvom pomočnika političnega komisarja Franca Horna-Krsta z nalogo, da jih prisili k predaji. Nemci so na njegov poziv odgovorili s streljanjem. Borci

so nato zavzeli položaj na grenbeni levo od železniške postaje in od tu obstreljevali nemške vojake. Spopad je trajal do poznega popoldneva. V mraku je Nemcem uspelo, da so se umaknili v Trbovlje. Borci so nato zasedli bunkerje ob železnici in cesti proti Trbovljam. Tako je bilo Zagorje popolnoma osvojen.

Pomočnik političnega komisarja brigade Alojz Vindiš-Dunda se je s političnimi delavci dogovoril o vzpostavitvi ljudske oblasti in o organizaciji velikega mitinga 5. maja zvečer. Medtem ko je prebivalstvo v raznih manifestacijami proslavljalo svojo osvoboditev, pa si je bivši zagorski župan Scheichenbauer, ki je pobegnil v Trbovlje, pri vojaških oblasteh prizadeval, da bi posredovale v Zagorju. Že v noči na 6. maj so prišle v Trbovlje štiri čete. Nemci so najprej poslali proti Zagorju oklepni vlak, ki so ga borci zaustavili in prisilili, da se je vrnil. 6. maja zjutraj je poskušalo prodreti iz Trbovelj v Zagorje nekaj tankov. Cesta je bila zaminirana. Prvi tank je mina uničila, iz drugih za so začeli streljati na zasedo šlandrovec, ki je po dveurnem boju uspela prisiliti sovražnika, da se je umaknil. Iz trboveljske strani pa je poskušala sovražnikova pehota prodreti v Zagorje preko Zelene trate, Sv. Urha in Slačnika. S temi enotami, ki so štejele okrog dva tisoč mož, sta se bojevala Kamniško-zasavski odred in Šlandrova brigada. Nemci so imeli velike izgube in šele tik pred nočjo so uspeli prodreti do železniške postaje v Zagorju. Enote brigade so se z njimi bojevale vse dotlej, dokler ni bila končana mobilizacija in odpeljan iz Zagorja ves zaplenjeni material. 7. maja ob štirih zjutraj se je brigada umaknila, da bi preprečila med borci nepotrebne žrtve. Zagorje pa je ostalo nato v rokah nemškega okupatorja še dva dni.

Uspeh napada na Zagorje je bil velik: mobiliziranih je bilo 247 novih borcev, sovražnik je imel 50 do 60 mrtvih in ranje-

nih, ujetih je bilo 485 Nemcev ter uničen en tank. Zaplenili so dva težka minometa s 300 minami, lahki minomet s 100 minami, dva težka mitraljeza, 12 šarcev, dve lahki bređi, 304 puške, 15 brzostrelk, 30 pištol, 4 raketne pištole, okrog milijon nabojev različnega streliva, za okrog 200 mož kompletne opreme, 270 odev, večje količine satetnega materiala, živil in drugo. V boju je padel Ivan Šribar, štirje borci so bili ranjeni, trije pa pogrešani. Ta akcija je bila pomembna zlasti zato, ker se je brigada prvič v letu 1945 dobro oborožila in opremila, hkrati pa tudi številčno okrepila na 803 borce.

Posadka v Zagorju je bila prva večja sovražnikova enota, ki se je v osrednji Sloveniji pred dokončno kapitulacijo vdala norodnoosvobodilnim enotam.

Uspeh brigade v akciji na Zagorje je toliko večji, ker je bil dosežen le z majhnimi žrtvami. Pogajanja so prav tako prihranila marsikatero življenje in veliko vprašanje je, čí bi brigada uspela samo z bojem pridobiti toliko plena, kajti postojanke so bile izredno dobro utrjene. Štab XIV. divizije pa se s pogajanjí z nemškimi posadkami ni strinjal. Petega maja ja poslal vsem svojim enotam dopis, v katerem je uvodoma ugotovil, da so nekateri štabi vodili ne samo pogajanja, temveč celo sklepali premirja, ki škodujejo ugledu enot Jugoslovanske armije. Zato je ukazal, da se v prihodnje štabi ne smejo pogajati, temveč lahko zahtevajo le takojšnjo in brezpogojno kapitulacijo, potem pa s pripadniki nemške vojske ravnajo kot z ujetniki. Na koncu povelja je poudaril: »Ne smete pozabiti na zločine in vse gorje, ki jih je delala nemška vojska v naših krajih.« Pri dogovoru z dne 3. maja 1945, ki smo ga nađrobneje navedli, so partizanski parlamentarci dejansko popustili preveč, medtem ko so zastopniki Šlandrove brigade na pogajanjih s posadko v topliški šoli vež čas vztrajali na brezpogojni kapitulaciji, ki so jo omili le z

neznatnim popuščanjem. V nadaljni dejavnosti pa se je Šlandrova brigada strogo ravnala po navodilih štaba XIV. divizije.

Miroslav Stiplovšek
Šlandrova brigada

Po podatkih Ivana Krautbergerja in Otmarja Pečarja, navajamo še nekaj podrobnosti, ki se nanašajo na osvoboditev Zagorja, v maju 1945 in pričetku delovanja raznih organov.

Dne 16. 6. 1945 je potekalo v domu TVD Partizan zborovanje, ki ga je vodil politični aktivist Vinko Ustar. Na tem zborovanju je bil izvoljen soglasno za sekretarja občinskega odbora OF Ivan Krautberger, dotlej pa je bil sekretar OF Franc Volaj. Ivan Krautberger je hkrati imel tudi funkcijo sekretarja občinskega komiteja KP oziroma ZK. To funkcijo je imel do volitve v občinske in okrajne

Takoj po osvoboditvi v maju 1945 je potekalo na dvorišču pred rudarskim domom v Trbovljah vrsta zborovanj.

ljudske odbore 11. novembra 1945, ko je bil izvoljen za predsednika občinskega ljudskega odbora Zagorje. Tokrat so bili izvoljeni v skupščino okrajnega ljudskega odbora Trbovlje Alojz

Kolenc, Otmar Juvan in Karel Krautberger.

Prvi komandir narodne zaščite v Zagorju je bil takoj po osvoboditvi Slavko Sušnik, sedaj upokojeni rudar.

Razmišljanja ob 30-letnici osvoboditve

V jubilejnem letu smo, zato sem sklenil napisati nekaj vrstic o pomenu zgodovinske obletnice.

Trideset let ni tako dolga doba v narodni zgodovini, pač pa je zelo pomembna zato, ker se je pred 30 leti končala ena najbolj krvavih vojn v zgodovini človeštva. Generacije, ki so to vojno okusile neposredno, je ne bodo nikoli pozabile, pozabiti pa tudi ne smemo žrtev, ki so

padle za svobodo. Zato naj prihodnje generacije varujejo našo pridobitev z željo, da ne bi bili deležni take drame, kot so jo preživeli predhodniki. Zato je prav, da se ob tej obletnici spomnimo prehojene poti, ter utrjujemo enotnost, bratstvo in sožitje med ljudmi! Izročila NOB, posebno še medsebojni tovariški odnosi in pomoč, morajo biti za vzgled mladi generaciji.

Ob 30-letnici proslavljanja konca zadnje vojne in osvobodi-

tve naših narodov, pa moramo hkrati priznati, da smo v povojnem času mnogo naredili za dvig življenjske ravni ljudi v revirjih. Priča smo vnovičnemu oživljanju težnj po nadvladi, netenju novih vojnih žarišč in zapletov, zato naj bo letošnja obletnica osvoboditve spontan izraz volje po miru in sožitju med narodi. Naj si vsi narodi po svoje krojijo usodo, brez vsiljevanja in pritiskov od zunaj.

Slava in topel spomin na padle rudarje v NOB, kakor tudi na padle ostale borce za svobodo!

Štefan Jesenšek

O RAZVOJNIH PROGRAMIH TOZD ZPT

Uredništvo našega glasila se je obrnilo pred nedavnim na direktorje vseh TOZD ZPT s prošnjo, da bi v tej številki našega glasila objavili kratko informacijo o razvojnih progra-

mih oziroma bodočem razvoju TOZD ZPT v naslednjem obdobju. Okvirna informacija o nadaljnjem razvoju ZPT je bila že objavljena v našem glasilu št. 2/75, medtem ko tokrat

objavljamo odgovore direktorjev TOZD od katerih smo letete na našo prošnjo prejeli.

Uredništvo je zaprosilo direktorje vseh TOZD ZPT, da na kratko odgovore na naslednja

vprašanja:

— ima TOZD katero vodite kratkoročni (do dveh let), srednjeročni (od leta 1976—1980) in dolgoročni razvojni načrt (10 do 15 let)?

— je koncept bodočega raz-

voja vaše TOZD utrjen in žejala izvedba investicijskega prosprejet s strani organov upravnega in kakšna naj bi bila ljanja in ali imate že morda prikonstrukcija financiranja?

— kolikšna sredstva bo ter-

— cilji, ki jih TOZD zasleduje z nameravano investicijo in kaj boste s tem dosegli?

... v TOZD rudnik premoga Hrastnik

Investicijski program modernizacije proizvodnje premoga za ZPT je bil izdelan in odobren v juliju 1971. V programu je obdelan tudi razvoj rudnika Hrastnik. Predvideno je postopno povečanje proizvodnje in storitev za obdobje 1970 do 1976. Proizvodnja premoga naj bi se povečala od 650.330 ton v letu 1970, na 800.000 ton v letu 1976, tj. za 23 %, jamska storitev pa od 3.46 ton/šiht na 4.90 ton/šiht, tj. za 41 %. Na podlagi omenjenega investicijskega programa, je bil v letu 1973 odobren investicijski kredit v višini 88.835.000 din za celotne ZPT.

Glavni poudarek v tem programu je:

— povečanje storitev zaradi povečane letne proizvodnje ob pričakovanem nadaljnjem upadanju staleža jamskih delavcev;

— da se zagotovi načrtovana proizvodnja tudi pri manjšem številu zaposlenih in pri doslednem izvajanju 42-urnega delovnega tedna;

— da se ob eventualnih enakih prodajnih cenah, a pri večjih osebnih dohodkih zagotovi večja rentabilnost poslovanja;

— da se koncentracija delovišč in transportov v jamah bistveno izboljša;

— da se izboljša stopnja mehaniziranosti jam;

— da se zmogljivosti jam in transportnih poti uredijo tako, da se je v kar največji meri možno prilagajati sezonskim konjunkturalnim spremembam na tržišču.

Po tem programu so predvidene naslednje investicije:

— jama Hrastnik: odpiralna dela in eksploatacija premoga med ordinatama 4.600 in 5.400

ter kotama 144 in 20 s pripadajočo elektro-strojno opremo jamskih objektov.

Z odpiralnimi deli po navedenem investicijskem programu, bo odprta jama Hrastnik med V. in IX. obzorjem na dolžini 800 m. S centralnim transportnim vpadnikom od Zveznega na VII. obzorje (K. 84) dolžine 650 m, ter kasneje njegovim podaljškom do K. 20, dolgim 220 m, bo jama odprta tudi za kasnejšo eksploatacijo premoga celo do ordinate 7.200 (do moravskega rova na obrat Dol). S tem transportnim vpadnikom odpade glavno ozko grlo (izvažalni jašek), ki onemogoča povečanje zmogljivosti jame Hrastnik.

— Jama Ojstro: odpiralna dela in eksploatacija premoga iz posameznih polj med ordinatama 2.500 in 3.100 ter med kotama 150 in 40. Jama bo do K. 120 odprta s transportnim vpadnikom (ta je že izdelan, v poznejši fazi pa bo podaljšan do K. 40).

Odvoz premoga z gumijastimi transporterji po vpadniku k Zveznemu obzorju v Terezija II polju, bo razbremenil izvažalni jašek Ojstro, ki prav tako predstavlja ozko grlo v transportu premoga.

Oprema širokih čel:

Investicijski program zajema opremo za popolno mehanizacijo le dveh širokočelnih odkopov po 40 m. Pod popolno mehanizacijo širokega čela, razumemo hidravlično podporje ter odkopne-pridobivalne stroje. Trenutno imamo v jami Hrastnik v A-kopi vgrajeno hidravlično podporje sistema Marrel-Hydro še brez odkopnega stroja Reva-geuse, ki bo predvidoma dobav-

ljen v mesecu aprilu 1975. V Talnem skladu imamo vgrajeno hidravlično podporje Salzgitter prav tako brez odkopno-pridobivalnega stroja.

V investicijskem programu niso upoštevana dela in ustrezajoča elektro-strojna oprema jame Dol. Omeniti je potrebno, da je bil investicijski program izdelan že v letu 1969, (potrjen pa šele v letu 1971) tj. v obdobju, ko je bilo premogovništvo kot panoga v energetiki nezanimivo, neperspektivno. Ta jama je bila v letu 1968 predvidena, da bi jo zaprli.

Ko je bil ta program izdelan, kot že omenjeno, leta 1969, se je pokazalo (zaradi podražitev), da je predvidena višina potrebnih sredstev za posamezna odpiralna dela v jami Hrastnik in v jami Ojstro, kakor tudi za pripadajočo elektro-strojno opremo, prenizka. Za primer lahko navedemo črpališče Ojstro II, kjer je v investicijskem kreditu predvideno za strojno opremo le 1.200.000 din, dejanska vrednost opreme pa znaša 6.000.000 dinarjev.

Za odpiranje jame Dol, v obstoječem programu koriščenja investicijskega kredita ni predvidenih nobenih sredstev. Za odpiralna dela Srednjega sektorja med koordinatama 6.200 in 7.100 ter kotama 250 in 100 in potrebno elektro-strojno opremo, pa bo potrebno 36.890.000 din, kot je predvideno v dopolnilnem rudarskem projektu. Teh del ne bomo uspeli izpeljati z lastnimi amortizacijskimi sredstvi, ker so občutno prenizka.

Letošnje leto bomo opravili obsežna odpiralna dela, ter nabavo elektro-strojne opreme v vseh treh jamah.

Poleg sredstev iz investicijskega kredita, ki pa so preizkušena, bi potrebovali lastna amortizacijska sredstva v višini 27,921.000 din. V letu 1975 pa je predvideno le 11,887.800 din amortizacijskih sredstev, po pokritju razlike iz leta 1974, anuitet in lastne udeležbe pri koriščenju investicijskega kredita, ostane na razpolago za letošnji program koriščenja amortizacije le 6,567.800 din. Ta sredstva pa so občutno preiz-

kušena, ker zadostujejo le za elektro-strojno opremo in montažo črpališča Ojstro II.

Problem je zelo pereč, ki pa ga ne bo mogoče rešiti z lastnimi sredstvi.

Iz navedenega sledi:

— nujno potrebno je čim prej izdelati aneks k investicijskemu programu za področje rudnika Hrastnik. Ta naj valorizira vrednost odpiralnih del v obeh jamah zaradi podražitev, kakor tudi vso elektro-strojno

opremo. Aneks bo izdelal sektor tehnične priprave;

— vzporedno z izdelavo aneksa k obstoječemu investicijskemu programu, pa je potrebno takoj pričeti z izdelavo investicijskega programa II. Ta mora obdelati vsa odpiralna dela in opremo za jamo Dol, kakor tudi vse tiste objekte in opremo, ki niso zajeta v obstoječem investicijskem programu.

Alojz Pavčnik, dipl. inž. rud.

... v TOZD rudnik premoga Trbovlje

TOZD Rudnik premoga Trbovlje nima izdelanega kratkoročnega, srednjeročnega niti dolgoročnega razvojnega programa. Edino kar na Rudniku premoga Trbovlje obstaja, je investicijski program iz leta 1971, kjer je obdelana modernizacija proizvodnje in povečanje proizvodnih zmogljivosti ZPT. V tem investicijskem programu je poleg ostalega obdelana tudi ocena gibanja potreb po zasavskem premogu za obdobje 1970-1980.

Koncept bodočega razvoja TOZD Rudnik premoga Trbovlje je znan, in sicer bo Rudnik premoga Trbovlje prvenstveno proizvajal nižje kalorični pre-

mog za potrebe TET. Koncept ni izdelan v obliki »elaborata« in zaradi tega samoupravni organi TOZD s tem v zvezi niso sprejemali nikakršnih sklepov.

Investicijski program modernizacije iz leta 1971 ne predvideva višine potrebnih sredstev niti ne finančne konstrukcije financiranja.

Investicijski program smo delno že realizirali, in sicer tisti del, ki predvideva kompleksno mehanizacijo za široka čela. To mehanizacijo smo v letu 1973 nabavili (investicijski kredit v višini 8,656.090,00), in sicer SHP podporje Marrel-Hydro, odkopni stroj Ravageuse in

hidravlično črpalko za SHP podporje. Ta kompleksna mehanizacija zadošča za dolžino 60 m odkopnega čela.

V prihodnjih letih imamo v načrtu nabavo dodatnih 40 sekcij SHP podporja Marrel-Hydro in še en pridobivalni stroj. Za nabavo je predviden francoski kredit z razmeroma ugodnimi pogoji (8 % obresti).

Z dodatno nabavo kompleksne mehanizacije, bi TOZD Rudnik premoga Trbovlje lahko obdržal proizvodnjo na sedanji višini z znatno boljšimi storitvami.

Matija Ušeničnik, dipl. inž. rud.

... v TOZD rudnik premoga Zagorje

Rudnik premoga Zagorje kot TOZD v Zasavskih premogovnikih Trbovlje, se je smatral še do nedavnega kot eden od perspektivnih rudnikov v Sloveniji. Potrjene zaloge premoga s strani republiške komisije za ocenjevanje zalog mineralnih surovin pri Geološkem zavodu v Ljubljani, so znašale v letu 1963 v ležišču (A + B + C₁ + C₂) 126,242.000 ton, predvidene eksploabilne pa 110,242.000 ton. Od tega A + B zalog 18,371.000 ton. Poleg navedenih zalog je bilo ugotovljeno v ležišču še 26,215.000 ton nižjekaloričnega premoga.

Na podlagi takšnih zalog je bil leta 1960 izdelan na Rudni-

ku rjavega premoga Zagorje investicijski program povečanja proizvodnje premoga na 1,000.000 ton letno. Vzporedno s tem programom, je bil izdelan tudi program za vsa potrebna raziskovalna dela na področju eksploatacijskega območja rudnika Zagorje. Z obsežnimi raziskavami, ki jih je predvideval ta program, naj bi ugotovili dejanske zaloge premoga na področju Zagorja.

Do realizacije teh programov ni prišlo, ker takratni Rudnik rjavega premoga Zagorje ni imel dovolj lastnih sredstev. Pomoč v obliki najetja raznih kreditov pa je bila zavržena. Kljub temu smo raziskovalna

dela v jami Kisovec pričeli izvajati po potrjenem programu, seveda le toliko, kolikor je bilo lastnih sredstev na razpolago. Po letu 1960 je zainteresiranost družbe, če lahko uporabim ta izraz splahnela. S tem je postalo premogovništvo v jugoslovanskem gospodarstvu neinteresantno. Istočasno je to pomenilo veliki razkorak razvoja napram ostali industriji. Ker je rudnik Zagorje že dalj časa posloval na meji rentabilnosti, praktično brez vsake akumulacije, ni mogel z lastnimi sredstvi izvajati niti najnujnejših raziskav, ki pogojujejo njegovo normalno obratovanje. Zaradi tega je prišlo do velikih časov-

nih zamud pri raziskavah in celo tako daleč smo prišli, da še danes nimamo raziskanega se-vernega krila loške kadunje.

Po izbruhu energetske krize v svetu, kakor tudi pri nas doma v Jugoslaviji in Sloveniji v letu 1973, je bila s strani sekretariata za gospodarstvo Slovenije, imenovana posebna strokovna komisija za ugotovitev premogovih zalog. Komisija je v TOZD-Rudnik premoga Zagorje ugotovila dejansko stanje in predlagala program potrebnih raziskovalnih del. Trenutno pospešeno potekajo raziskovalna dela po tem programu.

V jami Kisovec, tako predvidevamo, bomo po programu odkopavali do konca leta 1977 oz. do konca leta 1979, odvisno od rezultatov raziskovalnih del, ki jih trenutno izvajamo v polju 52-0-V. Po tem programu bi južno krilo loške kadunje odkopali vse do 5. obzora. Istočasno potekajo raziskave s pomočjo globokih vrtin s površine, ki jih

izvaja Geološki zavod iz Ljubljane. Ne glede na rezultate teh vrtin, bo v jami Kisovec v predvidenem roku prišlo do prekinitev obratovanja.

V jami Kotredež so premogove zaloge nekoliko bolj poznane, čeprav na podlagi dosedanjih raziskovalnih vrtin lahko rečemo, da bodo tudi v tej jami glede na prvotna predvidevanja, nastale nekatere spremembe.

Na podlagi ugotovljenih bilančnih zalog premoga, ki so znašale na področju TOZD Rudnik premoga Zagorje po stanju dne 31. decembra 1971, skupno $A + B + C_1 = 6,901.000$ ton, je bil leta 1971 izdelan investicijski program za modernizacijo proizvodnje in povečanju proizvodnih zmogljivosti. Program predvideva za jamo Kotredež izvedbo vseh potrebnih del vse do 9. obzora, prav tako pa tudi potrebno opremo za transport nakopnine in modernizacijo odkopne opreme.

Dela bi financirali deloma iz lastnih sredstev, delno pa z najetjem kreditov. Nekaj opreme je bilo po tem programu že nabavljene, izvajali pa smo tudi investicijsko-gradbena dela, vendar smo morali odpiralna dela v južnem krilu v vpadniku V-82 ustaviti, ker sta v decembru 1974 pri napredovanju, na kontaktu s triado, vdrla mulj in voda. Prav tako sta vdrla voda in mulj tudi na kontaktu s triado v prekopu P-60-O-J. Ker sta bila voda in mulj vdrla pod visokim pritiskom (28 atm), smo morali dela ustaviti in objekte: vpadnik V-82 ter prekop P-60-O-J, zapreti z železnimi in betonskimi pregradami. S tem se je koncept odpiranja 8. in 9. obzora jame Kotredež spremenil, zaradi česar je potrebno pripraviti v najkrajšem možnem času spremembe investicijskega programa, ki mora upoštevati nastalo kritično situacijo v južnem krilu, kakor tudi potrebna sredstva za realizacijo le-tega.

Rado Ozbič, dipl. inž. rud.

... v TOZD elektrostrojne delavnice

Na vprašanje o razvojnih načrtih moram, žal, odgovoriti negativno. Razvojnih načrtov, kljub prizadevanju, da bi jih pripravili ni, obstaja pa program želja, med katerimi je na prvem mestu že pogosto izrečena potreba po opredeljeni vlogi delavnic v sklopu celotne delovne organizacije. O tem govorimo že vrsto let, ko se je rudnik Zagorje pridružil rudniku Trbovlje-Hrastnik v letu 1968, deloma pa tudi že od leta 1950 dalje iz časa prve integracije, to je po združitvi rudnikov Trbovlje in Hrastnik.

Tako zdaj v TOZD ESD nimamo med tremi variantami:

— ali naj ostanemo na remontu in proizvodnji strojev in naprav kot doslej;

— ali naj se usmerimo izključno na izvajanje remontnih del;

— ali pa naj se usmerimo zgolj na proizvodnjo strojev in naprav.

Pri posameznih variantah nastopajo naslednje dileme:

— če ostanemo to kar smo, ko moramo biti vsak čas pripravljeni, da ustrezemo nalogam ostalih TOZD po nujnih remontnih delih, potem naša proizvodnja ne more biti poceni, ker ni tehnično dovolj pripravljena in je časovno motena. Remontna dela niso načrtovana niti po obsegu niti časovno, zato zelo niha potreba po delavniških zmogljivostih, za ta dela, kar pa zelo neugodno vpliva na rentabilno izkoriščanje tistih zmogljivosti, ki so vključene v našo proizvodnjo;

— če se vključimo zgolj v remont, bo prišlo do vprašanja socialne varnosti. Uvajanje novih strojnih naprav v rudnikih in osamosvajanje delavnic v TOZD, zmanjšujejo obseg remontnih del v eksterni realizaciji TOZD. Usmerjanje k zunanjim remontnim storitvam, bi terjalo usposobitev delavnic s

kadri in opremo, ker so sedanje delavniške delovne priprave uporabne več ali manj le za izvajanje remontov rudniških strojev in naprav.

Usmeritev v čisto proizvodnjo v sedanji saoupravni organiziranosti verjetno ne bi bila izvedljiva. Vsaka proizvodnja, pa naj bo takšna ali drugačna, zahteva vrsti proizvodnje ustrezne delovne priprave in pogoje. Z obrtniškim načinom dela ne more biti konkurenčna, niti rentabilna. Potrebne bi bile večje investicijske naložbe, ki jih TOZD ESD spričo zastarele opreme, s katero ustvarja le minimalno amortizacijo, nima. Preostala bi zato povezava s sorodno industrijo in vključitev v proizvodni in investicijski program izven delovne organizacije.

O vseh teh možnostih in problemih so že večkrat potekale razprave na sejah samoupravnih organov v TOZD. Med zad-

njimi ugotovitvami je bila tudi ta, da tudi ob sedanjem obsegu dela ne moremo več obstati ob starem. Zato je v programu investicij za leto 1975 predvideno nekaj sredstev za izdelavo projekta, ki naj bi vsaj nekoliko posodobil delovne razmere v delavnicah, in omogočil deloma rentabilnejše, predvsem pa vsaj higiensko tehnično znosnejše

pogoje dela.

Razvoj toplarne, ki tudi spada v TOZD ESD je jasnejši. Obstaja študija, ki jo je izdelalo Montažno podjetje Ljubljana, po kateri je predvideno ob dokončani toplifikaciji Trbovelj okrog 50 Gcal priključnim vrednostim. Sedanja zmogljivost 8 Gcal, bo že v naslednjem letu prenizka in predvidevamo, da

naj bi jo po kratkoročnem programu povečali za 10 Gcal, srednje in dolgoročni program pa bo potrebno izdelati ob upoštevanju eventualnega koriščenja toplotne energije, ki jo proizvajajo in neizkoriščeno izgubljajo kotlovne naprave v termoelektrarni Trbovlje.

Jože Skrinar

... v TOZD GRAMAT

TOZD GRAMAT ima kratkoročni razvojni načrt, ki obsega rekonstrukcijo in modernizacijo opekarne ter uvedbo nove odkopne metode pridobivanja dolomitnega peska v kamnolomu VODE.

Srednjeročnega in dolgoročnega razvojnega programa TOZD GRAMAT nima.

Kratkoročni razvojni načrt, tj. rekonstrukcija opekarne, je že sprejet s strani samoupravnih organov. Izdelan je tudi investicijski program, ki predvideva dokončanje rekonstrukcije v dveh letih.

Pripravljalna dela za pričetek rekonstrukcije so že v teku in so v glavnem usmerjena še na izdelavo manjkajoče tehnične dokumentacije, zbiranje de-

narnih sredstev, nabave uvozne opreme, pridobitev lokacijskih in gradbenih dovoljenj ter vseh potrebnih soglasij.

Za izvedbo rekonstrukcije in modernizacijo opekarne so po investicijskem programu potrebna sredstva v višini

— kredit inozemske banke za uvozno opremo	5,640.000 din	34,5 %
— kredit Ljubljanske banke	4,908.126 din	30,0 %
— lastna udeležba	5,812.294 din	35,5 %
Skupaj:	16,360.420 din	100,0 %

Z rekonstrukcijo in modernizacijo opekarne predvidevamo doseči:

- večjo varnost pri delu;
- odpravljati najtežja fizična dela in delo pri visoki tem-

peraturi v peči;

— povečati proizvodnjo od 8,5 milijonov na 13 milijonov opečnih enot letno.

Ivan Slanšek, inž.

... v TOZD avtoprevoz »ZASAVJE«

TOZD Avtoprevoz »Zasavje« ima srednjeročni razvojni načrt, ki predvideva malenkostno razširjeno reprodukcijo. Pač pa hočemo s pospešeno amortizacijo (višjo od minimalne predpisane), obnoviti vozni park tako, da bodo vozila prevozila mnogo več tovora, ker bodo manj časa v popravilu. Sklenjena je tudi

5-letna pogodba z IGM Zagorje. Ta nam bo omogočila za 50 % višjo realizacijo.

Investicijski program za pet let je pripravljen, ni pa še potrjen, ker tržišče še raziskujemo.

Vse investicije želimo izpeljati z lastnimi sredstvi.

S predvideno investicijo, ki pomeni nabavo novih težkih kamionov in samohodnih strojev, nameravamo prevzeti v glavnem tovorni promet v Zasavju, torej tam kjer potrebujejo težke kamione. Lahke bomo obdržali le še za potrebe Zasavskih premogovnikov.

Alojz Kišek

Stanje jame Kotredež po vdoru vode in mulja v P-60-j

V jami Kotredež smo izvajali odpiralna dela za odkopavanje zaloga premoga izpod 6. obzora, po odobrenem dopolnilnem rudarskem projektu: »Odpiranje in eksploatacija premoga med 6. in 8. obzorom v jami Kotredež«, ki ga je izdelal projektivni biro SSS ZPT. Pred pričetkom izvajanja del po tem projektu je bila sklicana dne 27. septembra 1973 posebna recenzentska komisija, ki so jo sestavljali domači in povabljeni strokovnjaki.

Revident projekta za rudarski del je bil prof. dr. Rudi Ahčan, dipl. inž. rud., za elektro del pa Dušan Janežič, diplomirani elektroinženir.

Projekt je bil dopolnjen na temelju pripomb recenzentske komisije in pripomb obeh revidentov, na podlagi katerih je bilo izdelano soglasje Republiškega sekretariata za gospodarstvo Ljubljana, da se smejo izvajati dela po navedenem rudarskem dopolnilnem projektu.

Odpiralna dela so potekala skladno s tem projektom, (urejevanje glavnega polnišča, prekop P-60-j, in prekop na 1. etaži P-60-1-j, ki naj bi vezal glavni presipni jašek J-60 z glavnim transportnim vpadnikom V-82). Dela so potekala pod normalnimi pogoji vse do 7. 8. 1974, ko se je pri izkopu vpadnika V-82 na globini 52 m pojavila prva voda na kontaktu s triadnim dolomitom. Količina vode je postopoma naraščala, tako da je 4. 9. 1974 narasel dotok na 55 l/min. Ker je voda pritekala pod pritiskom, je pričela prinašati s seboj tekoči mulj, ki je postopoma začel zapirati celoten profil vpadnika.

Istočasno so se začeli pojavljati v vpadniku veliki hribinski pritiski, zaradi katerih je prišlo na jeklenem TH podporju

z jeklenim rebrastim opažem, do velikih deformacij. Ker so se hribinski pritiski stopnjevali in ker je tekoči mulj postopoma zapolnjeval profil vpadnika, smo se odločili za izdelavo betonskega vodnega čepa.

Po izdelavi betonskega vodnega čepa v vpadniku V-82, se je pričel pojavljati hribinski pritisk na kontaktu s triadnim dolomitom tudi v prekopu P-60-j. V tem prekoku je znašal dotok vode iz triadnega dolomita ca. 120 l/min s pritiskom 28 atmosfer, pozneje pa 20 atm.

Dne 16. 2. 1975 je prišlo na nočni izmeni v prekoku P-60-j na kontaktu s triadnim dolomitom, zaradi velikih hribinskih pritiskov, do porušitve progovne obloge iz betonskih oblikovancev, ki je bila ojačana z jeklenim TH podporjem, in zapolnilo celoten profil prekopa. Iz zarušenega dela prekopa je začela voda prinašati mulj s prodniki, v obliki tekoče brozge. Prekop se je zapolnjeval z občasnimi sunki. Pri teh sunkih so se porušile vse lesene pregrade in leseni stebri, ki so bili zgrajeni, da bi zadržali tekočo brozgo in s tem rešili del jamskih objektov. To nam je uspelo šele potem, ko smo naslednjega dne zgradili pred križiščem, ki veže prekop P-60-j z vpadnikom V-82, pregrade iz rezanega lesa 20 × 20 cm in strnjenih jeklenih profilov I 40 in I 36, nato pa še betonski čep dolžine 5 m. S pregrado in betonskim čepom smo zaprli del prekopa P-60-j, vpadnik V-82 in prekop na 1. etaži P-60-1-j. Z vdorom vode in mulja s prodniki v prekoku P-60-j, je bila ogrožena cela jama Kotredež. Pri nadaljnjih ukrepih za sanacijo stanja so sodelovali tudi zunanji strokovni sodelavci, in sicer: prof. dr. Rudi Ahčan, prof. dr. Dušan Kuščer in prof.

dr. Ivan Sovinc. V vseh razpravah smo govorili o tem, kakšne ukrepe je treba podvzeti, da bi zavarovali glavnosmerno progno H-60-j pred nadaljnimi vdori vode in mulja, ker bi bila sicer ogrožena celotna jama Kotredež.

Da bi zavarovali smerno progno H-60-j in s tem celotno jamo, so bil podvzeti naslednji ukrepi:

— izdelani so bili leseni stebri in pregrade iz rezanega lesa in jeklenih profilov I 40 in I 36 ter betonski čep;

— izvedeno je bilo injektiranje s cementnim mlekom in kalcijevim anhidridom (Ca SO_4) za obstoječo oblogo iz betonskih oblikovancev, na vsej dolžini še odprtega prekopa P-60-j;

— ojačana je bila obloga iz betonskih oblikovancev z jeklenim TH podporjem v prekoku P-60-j in delno ob križišču v smerni progji H-60-j;

— proučena je bila možnost injektiranja hribine s posebnimi kemikalijami, vendar doslej za take primere tehnologija še ni tako razvita, da bi lahko pričakovali zadovoljive rezultate;

— obnovljen je bil del smerne proge H-60-j;

— v smerni progji H-60-j bodo pripravljene posebni prostori za vrtno garnituro, od koder bomo zavrtali drenažne vrtnice za odvodnjavanje triadnega dolomita;

— v toku je izdelava posebne študije o hidrologiji;

— izdelan je rudarski projekt vodnih vrat, ki naj bi jih po potrebi vgradili v smerni progji H-60-j za križiščem, kjer se odcepi prekop P-60-j od smerne proge H-60-j, ki naj bi varovala jašek Vine in prekop sever P-60-s in v polju C, ki naj bi zavarovala jamo proti polju H;

— do kraja bo ojačena s TH podporjem betonska obloga iz litega betona za križiščem v smerni progi H-60-j, ker je sicer nevarno, da zaradi odtoka vode in zaradi velikih hribinskih pritiskov, ki so se že prenesli v smerno progno, pride do večjega zruška in s tem do vdora mulja;

— obnovitev dela smerne

proge H-60-j ob križišču je pod takimi pogoji praktično nemogoče, ker je nevarnost, da zaradi občasnih sunkov vode mulj ponovno vdre, zato bo izdelana na tem področju obvezna proga, ki bo oddaljena od križišča najmanj 20 m.

S temi ukrepi bo prekop P-60-j saniran, tako, da bo smerna proga H-60-j še nadalje

sposobna opravljati svojo funkcijo kot doslej. Z vdorom vode in mulja v opisanem področju bomo morali koncept odpiranja zalog premoga izpod 6. obzora, popolnoma spremeniti, to je, slojišče bo treba odpirati iz severnega krila kotredežke kaudunje.

Rado Ozbič, dipl. inž. rud.

Služba varstva pri delu poročča

Kljub temu, da smo koncem lanskega leta dobili nov republiški zakon o varstvu pri delu in da z njegovo vsebino zaposleni sprejemajo varstvo pri delu s polno mero odgovornosti se zdi, da ta odgovornost še vedno nima osnove v lastni presoji nevarnosti niti v občutku obveznega izpolnjevanja predpisov in navodil, ki imajo namen zagotoviti varnost pri delu.

Še vedno se namreč dogajajo težke nesreče pri delu, ki so posledica izključno neupoštevanja navodil in predpisov. Skoraj vsi ti prepusti pa so odraz nedosledno opravljenega dela s strani vodilnih tehničnih delavcev (ki odgovarjajo tudi za delo drugih) takrat, ko ti precenjujejo na videz malenkostne pomanjkljivosti in nepravilnosti, da bi s tem dali prednost hitrejšemu ali lažje opravljenemu delu.

Tudi dejstvo, da v vsakdanjem, ne povsem pravilnem ravnanju, okoliščine včasih le redko povzročijo nesrečo, se odvrta človekova pozornost do nepravilnosti, kar privede sicer slučajno do posledic, toda takrat v vsej svoji težini.

Svojo dolžnost po 18. členu predpisov o tehničnih ukrepih in zaščiti pri delu v rudarstvu ter 85. oziroma 76. členu samo-

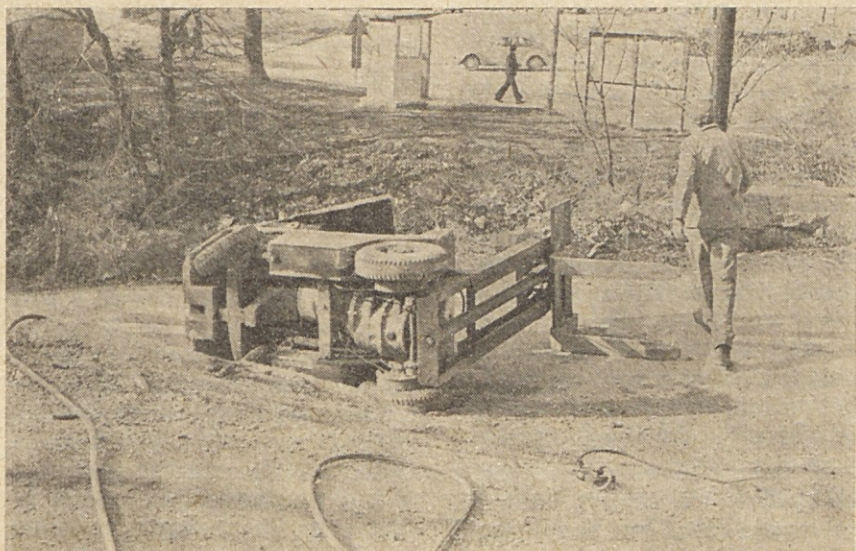
upravnega sporazuma o varstvu pri delu izpolnjujemo preko glasila Srečno z objavo in analizo teh karakterističnih nesreč, ki so se primerile letos.

STROJE IN NAPRAVE S KATERIMI NISTE VEŠČI UPRAVLJANJA IN ZATO NIMATE POTREBNEGA IZPITA ALI POOBLASTILA, PUSTITE PRI MIRU!

Te vrste nesreč ki skoraj vedno izvirajo iz delavčevega dobrega namena — neko delo opraviti sam in hitro ali pa mladost-

ne radovednosti in sploh želje opravljati s strojem in jih zaradi tega ne jemljemo kot kaznivo dejanje storjeno iz malomarnosti, imajo lahko najhujše posledice. Gol slučaj in rudarska sreča nas včasih obvarujeta pred najhujšim. Presodite sami!

V betonarni Hrastnik opravlja najtežje delo, to je prenos betonskih oblikovancev, z viličarjem na električni pogon. Čeprav imajo te vrste viličarjev najenostavnejša krmila je voz-

22. marca 1975 je viličar »obležal« pod strmino pri betonarni rudnika Hrastnik.
Foto Jože Kirič

niku viličarja le potrebno določeno znanje, poznavanje navodil, predpisana fizična sposobnost in interni vozniški izpit. Dne 22. marca 1975 dopoldne viličar ni obratoval. Ključ za vklop je imel voznik, rezervni ključ pa je bil v omarici, kar je bilo ostalim zaposlenim v betonarni znano.

Na prostoru med betonarno je bilo potrebno premakniti nekaj praznih vozičkov. Da bi ta posel opravili na najlažji način, je eden od zaposlenih v betonarni samovoljno vzel ključ in pripeljal viličarja ter hotel z njim potisniti vozičke izpred prostora. Pri manevriranju je pa nevarno zapeljal na strmino, ki meji na cesto in potok tako, da se je viličar nagnil, se nato prevrnil in skotalil na cesto (glej sliko). Ko so ostali opazili viličarja na robu strmine, so s klici opozorili voznika na nevarnost in ta je tudi pravočasno odskočil. Na srečo pa tudi na cesti ni bilo nobenega vozila ali pešca, tako, da se je nedovoljena intervencija z viličarjem tokrat končala le z manjšo materialno škodo.

V elektrostrojni delavnici v Trbovljah prav tako z viličarjem opravljajo nakladanje in prenos težjih bremen. Dne 24. februarja letos je proti koncu dopoldanske izmene varilcu zmanjkalo plina. Isti motiv za lažje opravljanje dela, je navedel tudi njega, da je zaprosil sotovariše naj mu jeklenko iz skladišča pripelje z viličarjem. Po dogovoru sta to storila oba. Ker tudi naprošeni ni imel potrebnega izpita za vožnjo z viličarjem, tudi ni imel ključa za vklop. Pomagal si je kar z žico. Varilec se je povzpел na stopnico, pri vzvratni vožnji se je z desno stranjo viličarja tako nevarno približal steni (vogalu kopalnice), da je stoječemu sodelavcu stisnilo levo nogo. Zopet je bilo srečno naključje, da je bila poškodovana le noga.

V jami Hrastnik je motorist električne lokomotive, dne 11. februarja letos, na popoldanski izmeni pripeljal vlak praznih vozičkov na dvotir k nakladalni postaji na VII. obzoru. Tu je

zaradi nujne osebne potrebe odšel na opravke in pustil lokomotivo zavrti, ni pa snel ključa, kot to terja predpis.

Tudi v tem trenutku je »delovna vnema« in poenostavljeno pojmovanje strojev, napotilo nakladalca pod bunkerjem, da bi z lokomotivo kar sam pritegnil vozičke oziroma lokomotivo umaknil, da bi jih lahko potegnil z motalom. Rezultat tega podviga je bil, da je lokomotiva pol zavrti in vključena v peti kontakt, peljala proti jašku. In glejte — zopet sreča! Lokomotiva ni našla nobene zapreke in je iztirila dobrih 15 m pred jaškom na kretnici in tam poškodovala le dovlačilni vitel. Tudi zastoj pri izvozu je trejal le 40 minut. (Vse drugače bi bilo, če bi lokomotiva zgrmela v jašek).

Kako so bili v teh treh primerih, kršeni predpisi in kje so vzroki nesreč? Neposredni vzroki nesreče tukaj niso važni, ker so jih pač povzročili ljudje, ki niso bili večji ravnanja s strojem. Toda zato še vedno obstaja njihova odgovornost, sa so končno oni neposredni povzročitelj nesreč.

Toda obstaja tudi druga odgovornost — odgovornost tistih, ki bi morali preprečiti, da nepoklicani pridejo do strojev in z njimi upravljajo. V vseh primerih je bil namreč ključ za vklop stroja dostopen tudi nepoklicanim oziroma je bilo znano, da je vozilo vklapljal tudi na nedovoljen način.

NE VKLAPLJAJTE TRANSPORTERJEV, ČE ZA TO NIŠTE PREJELI SIGNALA ALI PA ČE PREJ NIŠTE Z DOGOVORJENIM SIGNALOM OPOZORILI ZAPOSLENE OB TRANSPORTERJU!

Naslednja vrsta nesreč s težkimi posledicami, se še vedno kljub stalnim opozorilom dogaja ob transporterjih. Težke telesne poškodbe, predvsem na nogah, nastajajo največkrat na čelih, če transporter vklopijo brez predhodnega opozorila (signala). Te nezgode so nam pustile številne invalide in zaradi stalnega ponavljanja, terjajo vso pozornost.

Zadnja taka nesreča se je pripetila 14. marca 1975 na šolskem delovišču RŠC v jami Lakonca v Trbovljah.

Ta dan je skupina učencev z instruktorji čistila že odkopano lino ob odkopni fronti in jo pripravljala za prestavitev transporterja. V transporter so torej nakladali premog in proti staremu delu predstavljali železno podporje. Transporter so zaradi delnega nakladanja vklapljali občasno. V času mirovanja transporterja, sta dva učenca nameravala prestaviti preko transporterja do starega dela, železno stojko. V trenutku pa, ko sta stojko dvignila čez transporter, ter je zadnji učenec (gledano v smeri transporterja), verjetno zaradi teže in neenakomernih tal, stojko popustil, tako da se je naslonila na dno korita. V tem trenutku je transporter stekel in stojka, ki jo je prvi učenec še držal dvignjeno v višini trebuha, ga je pritisnila ob stoječe podporje in mu hudo poškodovala kolke.

Ta primer je specifičen in poleg drugih, sicer nekoliko drugačnimi posledicami, izvira izključno iz pomanjkljive obojesmerne signalizacije pri transporterjih.

Poznani so nam težki primeri poškodb iz vseh naših rudnikov, pri katerih je pa analiza vzroka poškodbe skoraj popolnoma enaka. Pretežno so vzroki v tem, da je ponesrečeni opravljal delo ob mirujočem transporterju, nenadoma pa je ta stekel in mu je gibajoča veriga poškodovala nogo, oziroma je padel itd.

SVD je že pred leti s predlogi, dokazovanjem pa tudi z zahtevo urejevala ta problem, vendar so vsi predloženi ukrepi ostali nesprijemljivi, ker z ureditvami nismo dosegli dovoljne skladnosti, z uporabljeno metodo dela in opremo. Tako je ostalo le pri navodilih, da je pred vsakim zagonom transporterja nujno, da se vse zaposlene ob transporterju S KRATKIM SUNKOVITIM POTEKOM NAPREJ OPOZORI. Številnost takih zagonov pa vodi v opuščanja

nje zaradi poenostavljanja dela in tako ni čudno, če se take nesreče dogajajo. Končno bi k taki »dogovorjeni« signalizaciji lahko naštel še druge nepravilnosti.

Ne glede na splošen predpis, ki zahteva tipkalo za vklop in izklop delovnega stroja (transporterja) na delovnem mestu na doseg roke, ta tipkala samovoljno predstavljajo, včasih na razdaljo po več metrov. Često najdemo ta tipkala na me-

stih, ki so najnevarnejša za poškodbe oči in sploh prepovedana glede na transport težkih predmetov.

Po transporterjih se ne redko brez posebnih ukrepov, kot to določajo navodila, prevažajo razni predmeti (železno podporje in drugo), kar predvsem na čelih povzroča nesreče.

Pri prevozu s transporterji, če ne bomo kmalu prešli na kompleksno mehanizacijo pridobivanja in transporta, nas ča-

ka TAKOJŠNJE ODLOČNEJŠE UKREPANJE s tehnično ureditvijo te pomanjkljivosti, pa tudi z zahtevo po odgovornejšem odnosu do izvrševanja zakonskih določil.

Po zakonu in tudi v lastnem interesu smo dolžni urediti, napraviti, skratka PREPREČITI tako ravnanje, ki vodi do lastnih nesreč in nesreč naših sodelavcev.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Kako bo možno doseči povečanje proizvodnje premoga v podzemni eksploataciji premogovnikov v SFRJ?

Čeprav bo v naslednjem obdobju težišče na razvoju površinskih kopov, bo potrebno v premogovnike z jamsko eksploatacijo vložiti znatna sredstva za investicije, predvsem za njihovo rekonstrukcijo in modernizacijo ter za razširitev obstoječih zmogljivosti. Če ta vlaganja ne bodo pravočasna, ne bo možno doseči predvidenega povečanja

proizvodnje premoga od 16,6 milijona ton v letu 1973, na 21,4 milijona ton 1980 in 23,2 milijona ton v letu 1985.

Za posamezne premogovnike z jamsko eksploatacijo, so predvidena po posameznih republikah naslednja investicijska vlaganja v opremo (v milijonih din):

PREMOG

Republika	črni	rjavi	lignit	skupaj
SR BiH	—	1.284	555	1.839
SR Črna gora	—	52	—	52
SR Hrvatska	120	—	—	120
SR Makedonija	—	—	—	—
SR Slovenija	—	471	916	1.387
SR Srbija	46	525	70	641
CELOKUPNO:	166	2.332	1.541	4.039

V celokupni vsoti je zajeta kompleksna mehanizacija in zaradi njenega uvajanja tudi nujna modernizacija transporta (s preko 25 % vsote).

Visoka vlaganja v kompleksno mehanizacijo pa bodo opravičena le, če bodo omogočile spričo visoke nabavne cene tudi prizadevani ekonomski učinek.

Poleg visoke nabavne cene opreme, moramo upoštevati tudi dokaj visoke stroške montaže in demontaže, to je selitve opreme iz enega širokočelnega odkopa na drugega. Ker pa v času selitve nastopi precejšen izpad proizvodnje, je potrebno to selitev opraviti v čim krajšem času, kar pa je možno doseči le s

sodobnimi transportnimi sredstvi, kot so stropne žičnice z uporabo paletizacije ali kontejnerjev.

Danes proizvajajo vse industrijske države v katerih rudarstvo, posebno premogovništvo, kaj pomeni, lastne tipe samohodnega podporja in odkopnih strojev, ki so prilagojeni za njihove pogoje odkopavanja.

Ekonomsko neopravičeno bi bilo, če bi za potrebe jugoslovanskih premogovnikov s podzemno eksploatacijo, vsak rudnik nabavil drug tip kompleksne mehanizacije, zlasti še, ker je možno na temelju fizikalno-mehanskih lastnosti premoga in prihrabin in na podlagi teh lastnosti tudi pojav pritiskov, ki spremljajo odkopavanje, razdeliti na tri glavne skupine ter nekaj podskupin, ki pa obravnavajo le izjemne primere.

Na podlagi teh ugotovitev je možno določiti, katera slojišča bi odkopavali po sistemu horizontalne in katera po sistemu vertikalne koncentracije in katera vrste samohodnega podporja ter odkopnih strojev je možno uporabiti za posamezne primere.

Po izbiri vrste samohodnega podporja in vrste odkopnega stroja, pa lahko v nemajhni meri koristijo izkušnje, pridobljene na rudniku lignita Velenje in v zadnjem času tudi na Zassavskih premogovnikih Trbovlje.

Izbira ustrezne vrste ni lahka, zlasti še, ker v svetu ni rudnikov, kjer bi odkopavali rjavi premog in lignit v slojiščih z našimi razsežnostmi in montangeološkimi pogoji, podobnimi našim. Rudnik lignita Velenje, ki je že leta 1962 pričel s poizkusnim uvajanjem kompleksne mehanizacije, predvsem samohodnega podporja je preizkušal kar pet vrst SHP. Obnesli se nista vrsti Alpine in Hydro-Marrel zaradi horizontalnih, to je prečnih pomikov na odkopu.

Uvedba prevelikega števila tipov bi bila nesmiselna tudi s stališča nabave rezervnih delov. Večja tipizacija omogoča tudi uvedbo konsignacijskih skladišč za celotno področje SFRJ in uvedbo centralnih servisnih služb. Zato je še toliko bolj nujna čimvečja tipizacija in univikacija te opreme.

Za uvedbo kompleksne mehanizacije, pa ni dovolj le njena nabava, ampak je potrebno pravočasno pripraviti tudi kadre, ki bodo znali uporabljati, vzdrževati in popravljati zelo drago naložbo. Z opustitvijo klasičnih odkopnih metod in s tem povezano zmanjšanje fizičnega napora pri delu na odkopih, se bo sedanjí profil rudarja-kopača nujno spremenil v rudarja-mehanika, rudarja-elektrikarja, predvsem pa v rudarja-upravljalca strojev. Te nove vrste dela pa bodo morali obvladati tudi srednji in višji tehnični kadri. Tehnična vzgoja, prevsem tehnična predvzgoja, pa ni kratkotrajen proces.

Visoka investicijska vlaganja pa terjajo čimvečjo izkoriščenost opreme tako dnevno, mesečno in letno. Načrt dnevne proizvodnje iz tako opremljenega širokočelnega odkopa, diktirajo nabavni stroški kompleksne mehanizacije, z upoštevanjem stroškov transporta, montaže in demontaže te kompleks-

ne mehanizacije, kar vse mora biti kot fiksni strošek vkalkulirano v ceno proizvedene tone premoga. Fiksni stroški pa so zopet odvisni od konfiguracije posameznih etaž, zlasti na možnost postavitve geometrije priprav, predvsem glede na dolžino odkopne fronte in smerno dolžino odkopnega polja. Od smerne dolžine je odvisno, v kakšnih časovnih obdobjih bo potrebno predstaviti kompleksno mehanizacijo in čas, ko bo ta neizkoriščena.

Iz pregleda koriščenja kompleksne mehanizacije v evropskih premogovnikih (Economie Commission for Europe: Progress achieved in Mobile Powered Supports-Geneve 1974) je razvidno, da obratuje letno okoli 300 delovnih dni (v SSSR 305 delovnih dni), v primerih pa, ko obratuje manj dni pa je organizirano štiriizmensko obratovanje, s čimer je ves dan v celoti izkoriščen.

Nujno bo preiti na dnevno spremljanje in analiziranje podatkov, doseženih na širokočelnih odkopih, opremljenih s kompleksno mehanizacijo, saj bo le tako možno doseči čimboljši izkoristek pogojnih dejavnikov, kar pa nam bo omogočila le elektronska obdelava podatkov.

Ob koncu nam je preostalo še vprašanje, kje dobiti finančna sredstva za nabavo tako drage opreme, zlasti še ker je znano, da cene te opreme iz dneva v dan naraščajo, naraščajo pa tudi zaradi revalorizacije valut držav, ki proizvajajo to opremo, napram dinarju.

V družbenem dogovoru o osnovah razvoja premogovnikov od leta 1974 do 1980, je v členu 15. določeno: »Zaradi izvršitve plana izgradnje predvidenih proizvodnih kapacitet v premogovnikih in za zadostitev porasta potreb po premogu iz člena 13. tega dogovora, ugotavljajo podpisniki tega dogovora, da je nujno zagotoviti finančna sredstva v višini okoli 10,5 milijarde dinarjev in to nevračljiva sredstva v višini 30 % od potrebnih sredstev za investicije, ostala sredstva pa bodo zagotov-

ljena s prispevki, določenimi z zakonom in dogovori, replasmani anuitet, s konverzijo dose-danjih kreditov in z blagovnimi in finančnimi krediti iz tu in inozemstva.

V načrtu resolucije o politiki dolgoročnega razvoja energetike do leta 1985 je predvideno: »da bodo cene za glavne energetske vire oblikovane do ravní, ki bo obsegala vsa sredstva za enostavno reprodukcijo in do 35 % potrebnih sredstev za financiranje razširjene reprodukcije.«

Glede na letošnjo izredno energetska krizo lahko upamo, da bosta navedena načrta čimpreje realizirana, kar bo omogočilo izpeljavo načrta proizvodnje premoga z uvedbo sodobne kompleksne mehanizacije v jugoslovanskih premogovnikih z jamsko eksploatacijo. Prav zaradi teh potreb pa je bil ustanovljen v okviru SFRJ komite za podzemno eksploatacijo.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

KAJ JE ERGONOMIJA?

Beseda-termin ergonomija izvira iz grškega jezika: Ergos-delo, nomikos-zakon. Ta termin je leta 1949 Anglija sprejela za označevanje znanosti, ki se ukvarja s problemi, kako bi delo prilagodili anatomskim, fiziološkim in psihološkim značajem človeka. Sinonimi za ergonomijo-ljudska tehnika, ki jo koristijo v ZDA in tehnika ljudskih faktorjev v Evropi, ki se ukvarja predvsem s tehničnimi aspekti ergonomije, to je uporabo zakona, s katerim izvajajo sistem človek-sistem za analizo in projektiranje strojev in drugih struktur delovne sredine. Glavni poudarek je na stališču obnašanja človek-stroj. Ergonomija torej proučuje ljudi, človeka v delovni sredini, človeka na delu, njegovo obnašanje in odnose napram delu in vplive, ki jih ima delo na človeka. Stroje in naprave konstruirajo s potrebnimi delovnimi nalogami, mehanično opremo pa je treba optimalno usklajevati.

Oblikovanje in poraba amortizacije v letu 1974

Preko leta 1974 smo obračunavali amortizacijo po predpisanih stopnjah odpisov osnovnih sredstev. Za pospešeno amortiziranje smo te stopnje povečali za 50 %, da bi na ta način ustvarili čim več sredstev za prepotrebne investicije in razne modernizacije ter rekonstrukcije v vseh TOZD. V drugi polovici leta pa je prišlo do nepredvidenih motenj v proizvodnji premoga (rudnik Hrastnik) in da zaradi tega ne bi imeli poslovne izgube, smo v TOZD proizvodnje premoga obračunali amortizacijo le v zakonsko predpisani višini. V drugih TOZD obračuna amortizacije nismo spreminjali. V januarju 1975, je bil objavljen v zveznem uradnem listu predpis, da moramo obvezno povečati amortizacijo po minimalnih predpisanih stopnjah za 26 %. Po ugotovitvah Zveznega zavoda za cene, so se za omenjeni odstotek povečale nabavne cene opreme in gradbenih objektov.

Upoštevač minimalne predpisane stopnje amortizacije, pospešeno amortizacijo in obvezno povečanje za 26 %, smo dosegli in porabili amortizacijskih sredstev v letu 1974 v naslednji višini:

Doseženo:

— po minimalnih predpisanih stopnjah	41,951.000 din
— obvezno povečanje za 26 %	10,947.900 din
— nad minimalnimi stopnjami	1,768.400 din
	54,667.300 din

Porabljeno:

— za investicije	38,337.100 din
— za plačilo anuitet	2,759.400 din
	41,096.500 din
	13,570.800 din

Neporabljeno:

Neporabljeno amortizacijo uporabljamo v vseh TOZD za obratna sredstva. Pri tem moramo pripomniti, da nam obratnih sredstev zaradi slabega plačevanja računov za dobavljen premog in razne storitve (RGD, opekarna, avtoprevoz) občutno primanjkuje ter smo zaradi tega primorani uporabljati razpoložljiva sredstva vseh skladov za obratna sredstva. To ne velja samo za amortizacijo, temveč tudi za sredstva skupne porabe in stanovanjskega prispevka.

Po posameznih TOZD kaže doseganje in poraba amortizacijskih sredstev za leto 1974 naslednjo sliko:

RUDNIK HRASTNIK		RUDNIK ZAGORJE	
Doseženo	11,887.800 din	Doseženo	11,537.900 din
Porabljeno		Porabljeno	
— za investicije	12,239.300 din	— za investicije	7,887.400 din
— za anuitete	568.700 din	— za anuitete	690.900 din
	12,808.000 din		8,578.300 din
Več porabljeno	920.200 din	Manj porabljeno	2,959.600 din
RUDNIK TRBOVLJE		SEPARACIJA TRBOVLJE	
Doseženo	10,777.100 din	Doseženo	9,296.500 din
Porabljeno		Porabljeno	
— za investicije	6,220.100 din	— za investicije	5,319.100 din
— za anuitete	338.000 din	— za anuitete	334.400 din
	6,558.100 din		5,653.500 din
Manj porabljeno	4,219.000 din	Manj porabljeno	3,643.000 din

Neverjetno — vendar resnično!

Od besed k dejanjem, je zapisano v akcijskem programu Aktiva mladih delavcev TOZD Rudnik premoga Zagorje.

Predsedstvo AMD, katerega uspešno in prizadevno vodi Zdravko Kramar, delevec na separaciji rudnika Zagorje, je neutrudljivo pristopil k realizaciji že uvodoma omenjenega programa. Ni dolgo tega, ko je bil ta aktiv ustanovljen in že se kažejo rezultati njegovega dela. Polnopravno se vključujejo v delo samoupravnih organov, v akcije družbenopolitičnih organizacij — sindikatov, ZK, predlagali so štiri svoje člane, mladince za sprejem v ZK, ker so sprejeli program ZKJ za svojega, odločeni, boriti se za njegovo uveljavitev.

Posebno presenečenje pa so pripravili mladi v nedeljo, 6. aprila 1975, ko so se odločili, da pridejo udarniško čistiti jamske vozičke. Akcija je bila v celoti izpeljana, saj je prišlo na udarniško delo 25 mladincev, to je vsi, ki so že organizirani v AMD. Delale so tudi mladinke iz pisarn, kar je tudi omembe vredno. Rezultat dela je bil, da so mladinci očistili preko 90 vozičkov na jamskem obratu Kisovec in Kotredež, napolnili 15 vozičkov z materialom, katerega so dobili iz prepolnih vozičkov jalovine.

Pripomniti moram, da je potekalo čiščenje ročno, opravljena pa so bila še nekatera druga nujno potrebna dela na obratu Kisovec: čiščenje odtočnega kanala izpod jalovišča v dolžini 120 m, zasutje kanala za lamparno v dolžini 15 m in transport 90 segmentov TH podpora k stiskalnici.

Nimam namena ocenjevati te akcije mladih po finančni strani, čeprav je le-to tudi pomembna, ampak želim podati posebno oceno, pa če hočemo, tudi politično, ki gre v prid mladim,

posebno še, ker zelo pogosto slišimo samo kritike, da s tem mladim rodod ni nič, saj mladina danes misli le na ples in zabavo. Resnica je torej na dlani!

Trdno sem prepričan, da ta akcija ni zadnja, vem pa tudi, da že razmišljajo, katera in kakšna naj bo naslednja in tako je tudi prav. Smatram, da je dolžnost nas starejših, da z mladimi sodelujemo, jim pomagamo in da jih v danih trenutkih tudi razumemo, saj smo bili tudi mi mladi.

Dolžnost nas vseh je, da damo mladim možnost, da sodelujejo, da se razvijajo, kar je tudi jamstvo, da bo jesen našega življenja lepša in varnejša.

Mladi jamčijo našo samoupravno bodočnost, zato naj jim izrečemo vso priznanje za že izpeljane in načrtovane akcije, tako v imenu družbenopolitičnih organizacij, kakor tudi vodstva TOZD Rudnik premoga Zagorje.

Tone Šum

»Mladost 75«

Mladinski aktiv Loke—Kisovec je organiziral 23. marca 1975, kviz znanja pod nazivom »Mladost 75«. Tekmovanje je potekalo v domu družbenopolitičnih organizacij v Kisovcu.

Pred nabito polno dvorano se je pomerilo v znanju s področja literature, zgodovine, povojnega razvoja Jugoslavije in športa, pet ekip, med njimi tudi ekipa Aktiva mladih delavcev TOZD Rudnik premoga Zagorje v sestavi: Anton Merva, Roman Periklič in Tomaž Krznar. Čeprav je bilo pred začetkom tekmovanja slišati pripombe, češ, saj rudnik nima kaj iskati na kvizu, ker bo tako in tako zadnji, so vsi doživeli nekaj, kar je bilo vredno slišati. Naši fantje so se res dobro od-

RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST	— za anuitete	32.300 din
		219.500 din
Doseženo	4,153.700 din	Manj porabljeno
Porabljeno		681.600 din

— za investicije	2,262.300 din	AVTOPREVOZ »ZASAVJE«
— za anuitete	53.400 din	Doseženo
	2,315.700 din	Porabljeno
Manj porabljeno	1,838.000 din	za investicije
		Manj porabljeno
		1,825.300 din
		722.000 din

ELEKTROSTROJNE DELAVNICE

Doseženo	2,249.200 din	RUDARSKI ŠOLSKI CENTER
Porabljeno		Doseženo
— za investicije	994.000 din	Porabljeno
— za anuitete	741.700 din	za investicije
	1,735.700 din	Manj porabljeno
Manj porabljeno	513.500 din	264.700 din

GRAMAT

Doseženo	901.100 din	Doseženo	813.000 din
Porabljeno		Porabljeno	
— za investicije	187.200 din	za investicije	1,163.400 din
		Več porabljeno	350.400 din

Menze in počitniški domovi ustvarjajo lastno amortizacijo, ki jim je zadoščala za nabavo oziroma zamenjavo osnovnih sredstev.

Prikazani pregledi se nanašajo le na amortizacijo leta 1974, pri porabi dejansko kontirane investicijske stroške, ne glede na to, ali so bili računi dobaviteljev opreme in izvajalcev gradbenih del plačani ali ne. Denarni promet amortizacijskih sredstev, v katerem so zajeti neporabljeni zneski iz preteklih let ter dejanska plačila dobaviteljem in izvajalcem pa daje naslednji pregled:

TOZD PROIZVODNJE PREMOGA IN SSS

Prenos iz leta 1973		4,451.000 din
---------------------	--	---------------

Povečanje v letu 1974

— vkalkulirano v lastno ceno	44,312.300 din	
— vrnjena carina	524.400 din	
— plačila kupcev za prodana osnovna sredstva	1,237.500 din	
— samoupravna stanovanjska skupnost Hrastnik za toplovod	300.000 din	
— material od izločenih osnovnih sredstev	56.200 din	46,430.400 din
Skupaj sredstev		50,881.400 din

Porabljeno v letu 1974

— za plačila investicij	26,421.500 din	
— za anuitete	1,932.000 din	28,353.500 din
Neporabljeno 31.12.1974		22,527.900 din

Od tega

— prosto na žiro računu	15,979.400 din	
— v obveznicah JŽ	29.000 din	
— na izločenih računih pri SDK za razne tekoče investicije	2,040.400 din	
— depozitni računi pri SDK in banki	3,515.100 din	
— posojila, predvsem energetika	964.000 din	22,527.900 din

Prosta sredstva so se v prvih mesecih 1975 znižala za plačilo faktur in izvajalcem investicijskih del, ravno tako sredstva na izločenih računih za investicije pri SDK.

TOZD RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

Vkalkulirana amortizacija		4,153.700 din
Razna druga vplačila		26.300 din
Na razpolago v letu 1974		4,180.000 din
Porabljeno		
— za plačilo domače opreme	625.700 din	
— za plačilo opreme iz uvoza	549.100 din	1,174.800 din
Neporabljeno 31. 12. 1974		3,005.200 din

Ta sredstva se nahajajo na žiro računu TOZD RGD, vendar so bila začetkom leta 1975 znižana za 1,147.100 din, kolikor so znašale neplačane fakture dobaviteljem opreme iz leta 1974. Po poravnavi teh računov, prenaša TOZD RGD v leto 1975 neporabljenih sredstev 1,858.100 din.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE

Prenos iz leta 1973 — stanje na izločenem računu pri SDK za toplovod		1,729.900 din
Vkalkulirana amortizacija		2,249.200 din
Vplačila kupcev za prodana osnovna sredstva		1.900 din
Prispevek bolnišnice in RUDISA k izgradnji toplovoda		585.000 din
Skupaj na razpolago v letu 1974		4,566.000 din
Porabljeno		
— plačila dobaviteljem in izvajalcem	3,637.200 din	
— anuitete za toplarno	741.700 din	4,378.900 din
Neporabljeno 31. 12. 1974		187.100 din

Od teh sredstev se nahaja na izločenem računu pri SDK 524.600 dinarjev in v obveznem posojilu za energetiko 55.700 din. Preko-račeni znesek 393.100 din je pokrit iz združenih sredstev amortizacije drugih TOZD.

TOZD GRAMAT

Prenos iz leta 1973 — stanje na izločenem računu pri SDK		38.600 din
Vkalkulirana amortizacija		901.000 din
Na razpolago v letu 1974		939.600 din
Porabljeno		
Plačila dobaviteljem in izvajalcem	114.300 din	
— projekti	111.700 din	
— anuitete	32.300 din	258.300 din
Neporabljeno 31. 12. 1974		681.300 din
Od tega		
— na žiro računu za: opekarne	510.600 din	
— kamnolom	169.600 din	
— v posojilu za energetiko	1.100 din	681.300 din

Gramat je z amortizacijo v letu 1974 varčeval, ker bodo sredstva nujno potrebna za lastno udeležbo pri financiranju nameravane rekonstrukcije in modernizacije opekarne.

rezali. Odgovarjali so na vprašanja, na katera nobena drugih ekip ni znala odgovoriti. Tako so na koncu tudi zasluženo zmagali in se uvrstili v finale, ki bo 19. aprila 1975. Čeprav so za pripravo imeli na razpolago le nekaj dni, so se res potrudili in jim gre za to vsa pohvala. Kviz je vodil Rado Palčič, pomočnici sta bili dve mladinki iz Kisovca. Žirija je bila tričlanska in je pošteno opravila svoje delo.

V odmoru med kvizom so nastopili mladi neznani talenti s področja glasbe, s čimer je atmosfera postala še bolj prijetna.

Nastopil je tudi ansambel »Akvamarini«.

Najdražji gost pa je seveda bil znani slovenski humorist Frane Milčinski-Ježek, ki je s svojimi šalami izzval burno navdušenje v dvorani.

Na koncu so vsi tekmovalci kviza dobili za nagrado garnituro svinčnikov in rože. Našim fantom-rudarjem čestitamo k doseženemu uspehu in jim želimo še več uspeha v finalu.

S tem je tudi AMD dokazal, da dosledno izpolnjuje svoj program dela na področju kulture.

Ekipe, udeleženske kviza, so se uvrstile takole:

	točke
1. AMD TOZD Rudnik premoga Zagorje	19
2. AMD Loke—Kisovec	18
3. AMD ZPT—RŠC	14
4. AMD Trgovsko podjetje »Potrošnja«	8
5. AMD »Deloza« Zagorje	3
Milovan Čulaja	

Kje bodo letovali naši otroci ?

Po večletnem prizadevanju smo uspeli zagotoviti našim otrokom več mest za letovanje. Z republiškim odborom RK Slovenije smo vodili razgovore za letova-

nje otrok v Mladinskem zdravilišču in letovišču RKS na Debelem rtiču pri Ankaranu od poletja 1974.

Decembra 1974 smo podpisali samoupravni sporazum o izgradnji paviljona za letovanje otrok na Debelem rtiču in koriščenju zmogljivosti Mladinskega obmorskega zdravilišča RK Slovenije, Debeli rtič.

Poleg naše občine so podpisnice tega sporazuma še občine Litija, Grosuplje, Novo mesto in Velenje.

Temeljna skupnost otroškega varstva Trbovlje je že v preteklem letu nakazala 500.000,00 dinarjev za investicijo. Za gradnjo novega paviljona na Debelem rtiču potrebujemo še 500.000,00 dinarjev, ki jih moramo nakazati do decembra 1976. leta.

Letos bo lahko letovalo od 24. 5. do 7. 6., 91 predšolskih otrok. Cena oskrbnega dne znaša na osebo 45,00 dinarjev. Julija in avgusta bomo imeli 224 prostih mest za šoloobvezne otroke. Cena znaša 50,00 dinarjev. K tej ceni je treba še dodati prevozne stroške in nagrade vzgojiteljem.

Starši bodo prispevali za letovanje otrok po lestvici, na podlagi potrdila o povprečnem trimesečnem osebnem dohodku.

O nadaljnjih informacijah bodo starši seznanjeni na sestankih, ki jih organiziramo že več let. Otroka lahko prijavi za letovanje na občinsko zvezo prijateljev mladine Trbovlje, Trg revolucije 11, vsak dan (razen sobote) od 8. do 12. ure in ob sredah od 14. do 16. ure.

Da bi letovalo poleg samoplačnikov čim več otrok iz socialno ogroženih družin, ali otrok z neurejenimi razmerami, smo 14. februarja 1975 poslali na TOZD in OZD posebno prošnjo. V njej smo priporočali naj bi organi upravljanja dodelili ob sprejemanju zaključnih računov tudi del sredstev za letovanje otrok njihovih delavcev. Pozitivne odgovore smo prejeli od Cementarne Trbovlje in ZPT-TOZD separacija.

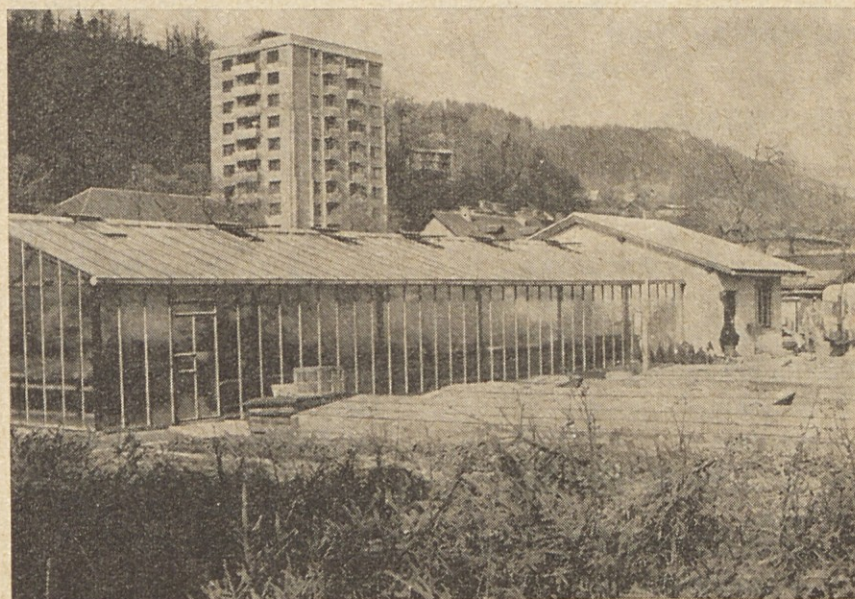
TOZD AVTOPREVOZ »ZASAVJE«

Prenos iz leta 1973 — stanje na izločenih računih pri SDK			
— hala za garaže	532.200 din		
— ogrevanje garaž	24.300 din	556.500 din	
Posojilo za energetiko			34.000 din
Skupaj prenos iz leta 1973			590.500 din
Povečanje v letu 1974			
— vkalkulirana amortizacija	2.547.300 din		
— prodana osnovna sredstva	1.700 din	2.549.000 din	
Skupno na razpolago v letu 1974			3.139.500 din
Porabljen za plačilo dobaviteljem in izvajalcem			1.804.600 din
Neporabljen 31.12. 1974			1.334.900 din
Od tega			
— na žiro računu	1.259.800 din		
— na izločenih računih pri SDK za kalo	16.800 din		
— za rekonstrukcijo ogrevanja	24.300 din		
— v posojilu za energetiko	34.000 din		1.334.900 din

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Vkalkulirana amortizacija	503.700 din
Porabljen za nabavo opreme	210.300 din
Neporabljen 31. 12. 1974	293.400 din

Menze	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
Prenos iz leta 1973	26.700	17.600	12.900	57.200
Vkalkulirano	32.400	32.900	11.300	76.600
Na razpolago	59.100	50.500	24.200	133.800
Porabljen v 1974	18.500	27.100	16.000	61.600
Neporabljen 31. 12. 1974	40.600	23.400	8.200	72.200

V zameno za objekte stare rudniške vrtarnije, kjer grade stanovanjsko stolpnico je bila na račun odškodnine urejena nova vrtarnija zadaj rudniškega gasilskega doma.

Foto Milan Kovač

Počitniški domovi			
Prenos iz leta 1973:			
Rab	—	35.200	
Crikvenica		50.800	
Partizanski vrh		107.100	
Plava laguna	—		122.700 din
Vkalkulirano v 1974			
Rab		43.000	
Crikvenica		13.800	
Partizanski vrh		45.200	
Plava laguna		12.700	114.700 din
			237.400 din
Na razpolago v letu 1974			
Porabljeno v letu 1974			
Rab		69.200	
Crikvenica		9.800	
Partizanski vrh		3.700	
Plava laguna		6.200	88.900 din
Neporabljeno 31. 12. 1974			
Od tega			
Rab	—	61.400	
Crikvenica		54.800	
Partizanski vrh		148.600	
Plava laguna		6.500	148.500 din

Počitniškemu domu Rab lastna amortizacija ni zadoščala, in smo višje izdatke pokrili iz amortizacije drugih domov.

Roman Turnšek

Gibanje sredstev skupne porabe v letu 1974

V letu 1974 smo razpolagali z naslednjimi sredstvi skupne porabe:	
neporabljeno iz leta 1973	670.100,00 din
angažirano za razna obvezna	
in neobvezna posojila	689.100,00 din
Skupaj prenos iz leta 1973	1.359.200,00 din
Povečanje v letu 1974 iz delitve dohodka po ZR/73 (vse TOZD)	12.355.700,00 din
razna druga vplačila (vračanje posojil za stanovanjsko izgradnjo, prejete obresti, vrnjene štipendije itd.)	1.013.200,00 din
Skupaj na razpolago	14.728.100,00 din

Delavski sveti vseh TOZD in ZPT so sklenili, da se največji del ustvarjenih sredstev skupne porabe, združuje za razna namenska izplačila, predvsem za regrese za letovanje, za solidarnostni sklad, iz katerega se plačujejo nadomestila vdovam in otrokom smrtno ponesrečenih delavcev, za preventivno zdravljenje, kolektivno za-

Mladinsko zdravilišče je bilo zgrajeno na pobudo RKS v letih 1958 do 1965, s prispevkom prebivalcev vse Slovenije. Od Debelega rtiča do Ljubljane je 120 kilometrov. Zdravilišče in letovišče leži na 7 ha zelene površine z lepo urejenim parkom. Podnebje je milo.

Menimo, da ni potrebno podčrtovati namena letovanj, ki obsega telesno in duševno sprostitvev ter okrepitev otrok.

Glede na onesnaženi zrak, malo sonca in splošnega zdravstvenega stanja naših otrok menimo, da naj ne bo staršev, ki ne bi prispevali denar za letovanje njihovih otrok.

Ne pozabimo misli, ki smo jih izrekli v tednu otroka: »Družbena skrb za otroka je merilo samoupravne zrelosti našega delovnega človeka in družbe!«

Novi predpisi

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o načinu in postopku za ugotavljanje vrednosti zalog ter popravka vrednosti zalog in finančnega rezultata za del v določenem času neizterjanih terjatev (Uradni list SFRJ, št. 9-117/75)

Zaloge, katerih vrednost se zmanjša po tem pravilniku, popišejo na koncu leta določene komisije, ki morajo zanje sestaviti ustrezne popisne liste. Organizacija združenega dela, ki opravlja izvoz, mora popraviti finančni rezultat za del neizterjanih terjatev od kupcev, ki se nanašajo na opravljeni izvoz, za katere od izstavitve fakture oz. druge listine za plačilo do zadnjega dne obračunske dobe ni preteklo več kot 90 dni.

Temeljna organizacija združenega dela, ki ob sestavitvi ključnega računa zmanjša vrednost zalog za večji odstotek od odstotkov, določenih v zakonu, sme za to zmanjšanje uporabiti 25 % sredstev rezerv.

Odlok o začasnih ukrepih, ki so neogibni za delovanje elektroenergetskega sistema ob splošnem primanjkovanju električne energije v Jugoslaviji (Uradni list SFRJ, št. 11-141/75)

V skupnost jugoslovanjskega elektrogospodarstva združene elektrogospodarske organizacije združenega dela so dolžne zagotoviti maksimalno obratovalno zanesljivost proizvodnih in prenosnih naprav, uresničiti večjo proizvodnjo električne energije od načrtovane ter maksimalno izkoriščati zmogljivosti termoelektrarn. Čimprej je treba usposobiti termoelektrarno Kosovo in načrtovano proizvodnjo električne energije.

Premogovniki morajo zagotoviti potrebne količine premoga ustrezne kakovosti za načrtovani obseg proizvodnje termoelektrarn.

Pristojni republiški organi morajo preizkusiti možnost in potrebo, da se v premogovnikih začasno uvede delo ob sobotah in nedeljah, podaljšano delo, četrta izmena in da se materialno spodbujajo delavci v premogovnikih s podzemeljskimi kopji.

Porabo električne energije v Jugoslaviji je treba racionalizirati in z njo varčevati: direktnim odjemalcem se omeji dobava električne energije za 10 %; izkoristiti je treba vse razpoložljive možnosti za uvoz električne energije iz drugih držav.

Zakon o spremembah zakona o osnovah ter načinu obračunavanja in plačevanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v letu 1975 (Uradni list SRS, št. 5-176/75)

Stopnje prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1975 morajo biti sprejete najpozneje do 31. mraca 1975.

Prispevki za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti se do 15. aprila začasno plačujejo po stopnjah, ki so veljale na dan 31. oktobra 1974. Prispevki, plačani po 25. členu zakona, se štejejo kot akontacije in se dokončno pora-

varovanje, za odpravnine upokojemcem, priznanja jubilarantom dela itd. Za te namene in sploh za izplačila iz sredstev skupne porabe, so bili predvideni in porabljeni v letu 1974 naslednji zneski:

	odobreno	porabljeno	saldo
regresi za letne dopuste	3,532.000	3,234.500	297.500
preventivno zdravljenje	259.400	251.000	8.400
kolektivno zavarovanje	181.800	183.400 +	1.600
odpravnine upokojemcem	684.900	678.900	6.000
nagrade jubilarantom dela	500.000	518.500 +	18.500
regresi počitniškim domovom	500.000	531.000 +	31.000
sklad solidarnosti	350.000	350.000	—
rudarski praznik, 3. julij	35.000	35.200 +	200
preventivno zdravljenje otrok	25.000	6.700	18.300
novoletne obdaritve	150.000	75.300	74.700
članarine, osmrtnice	15.000	10.800	4.200
družbene službe občin			
— Hrastnik	1,534.500	943.000	591.500
— Trbovlje	3,090.000	1,445.100	1,644.900
investicije v počit domove	1,000.000	627.100	327.900
DS ZPT in PO	44.500	44.500	—
Delavski sveti TOZD			
— Hrastnik	350.000	189.700	160.300
— Trbovlje	150.000	112.400	37.600
— Zagorje	100.000	97.000	3.000
— Separacija	55.000	8.300	46.700
— SSS	48.000	40.300	7.700
— RGD	84.700	65.600	19.100
— ESD	42.300	31.000	11.300
— GRAMAT	23.000	20.800	2.200
— Avtoprevoz »Zasavje«	18.300	17.800	500
— RŠC	20.000	8.600	11.400
	12,793.400	9,526.500	3,266.900

Od neporabljenega zneska v višini 3,266.900 din imamo naslednje obveznosti, katere smo, oziroma jih bomo morali poravnati v letu 1975:

neizkoriščena odobrena posojila za stanovanjsko izgradnjo		3.700 din
ostanek odobrenih sredstev za dotacije:		
DS TOZD rudnik Hrastnik	160.300	
DS TOZD rudnik Trbovlje	37.600	
DS TOZD rudnik Zagorje	3.000	
DS TOZD Separacija	46.800	
SSS	7.700	255.400 din
novoletna obdaritev otrok		82.600 din
preventivno zdravljenje		1.600 din
nagrade jubilarantom		500 din
regres za letovanje		169.500 din
negospodarske investicije za 1974		
občina Trbovlje		1,666.400 din
občina Hrastnik		591.500 din
		2,771.200 din

Na podlagi prikazanega doseganja in porabe sredstev skupne porabe, prenašamo v leto 1975 neporabljenih sredstev približno 1.700.000 din. Ta znesek se bo povečal za doseženo razporeditev ostanka dohodka v sredstva skupne porabe iz ostanka dohodka po zaključnem računu 1974. Višina teh sredstev pa trenutno še ni znana.

V okviru sredstev skupne porabe je formiran sklad solidarnosti, iz katerega plačujemo enkrat letno podpore vdovam in otrokom smrtno ponesrečenih delavcev ZPT. V ta solidarnostni sklad smo namenili v letu 1974 po sklepu delavskega sveta ZPT, 350.000,00 dinarjev. Gibanje sredstev tega sklada je naslednje:

stanje 1. 1. 1974	62.300 din
povečanje v letu 1974	350.000 din
skupaj na razpolago	412.300 din
porabljeni v letu 1974:	
stroški za vzdrževanje skupnih grobov	9.100 din
hranilne vloge otrokom	120.000 din
pomoč vdovam smrtno ponesrečenih	156.000 din
drugi stroški	200 din
stanje sklada solidarnosti 31. 12. 1974	285.300 din
	127.000 din

Na skladu skupne porabe se zbirajo tudi sredstva za stanovanjsko izgradnjo, o tem pa informacija v naslednji številki glasila Srečno.

Roman Turnšek

Valorizacijski količniki

Pri vsakem povečanju življenjskih stroškov in osebnih dohodkov, je pomembna valorizacija osebnih dohodkov iz prejšnjih let tistim, ki so bila upoštevana pri izračunu pokojninske osnove. Pomen valorizacij pa je tem večji, čim večje je povečanje teh življenjskih stroškov in osebnih dohodkov. Z valorizacijo prejšnjemu razvrednotenemu osebnemu dohodku vrnemo njegovo vrednost. Valorizacijski količniki so razmerja med povprečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v zadnjem letu, na katerega raven se preračunajo prejšnji osebni dohodki in povprečnimi osebnimi dohodki na zaposlenega iz prejšnjih let. V naslednji tabeli so prikazani količniki za preračunavanje prejšnjih osebnih dohodkov na raven leta 1972, 1973 in 1974:

Leto	Poprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega	Valorizacijski količniki za preračun osebnih dohodkov iz prejšnjih let na raven osebnih dohodkov iz leta		
		1972	1973	1974
1966	824	234,8	272,0	341,6
1967	910	212,6	246,3	309,3
1968	997	194,1	224,8	282,3
1969	1148	168,6	195,2	245,2
1970	1376	140,6	162,9	204,6
1971	1643	117,8	136,4	171,3
1972	1935	100,0	115,8	145,5
1973	2241	—	100,0	125,6
1974	2815	—	—	100,0

čunajo ob prvem naslednjem izplačilu osebnih dohodkov po 15. aprilu 1975, vendar najpozneje do 15. maja 1975.

Samoupravne interesne skupnosti smejo za financiranje svojih dejavnosti v prvih štirih mesecih leta 1975 porabiti dohodka iz prispevkov po 25. členu zakona največ do višine 33,33 % sredstev, predvidenih za izvedbo valoriziranega programa posamezne interesne skupnosti za leto 1974, samoupravne interesne skupnosti na področju izobraževanja pa največ do 36,3 %

Pravilnik o registru društev (Uradni list SRS, št. 5-191/75)

Register društev, ki ga vodi pristojni organ, vsebuje rubrike za naslednje podatke: zaporedna številka; ime društva; sedež; območje delovanja; organ, ki je izdal odločbo; številka in datum odločbe s podrubrikami za podatke o vpisu društva v register, o spremembi pravil in o prenehanju društva ter rubriko za opombo, kamor se vpišejo spremembe nastale po ustanovitvi društva.

Navodilo o prenosu zadev socialnega skrbstva (Uradni list SRS, št. 5-192/75)

Organi občinskih skupščin, pristojni za zadeve socialnega varstva, morajo do 5. aprila 1975 odstopiti krajevno pristojnim občinskim skupnostim socialnega skrbstva vse zadeve socialnega skrbstva v skladu z določbami zakona o socialnem skrbstvu.

Odredba o višini poprečnega čistega mesečnega osebnega dohodka v letu 1974 (Uradni list SRS, št. 5-193/75)

Poprečni mesečni čisti osebni dohodek v SR Sloveniji zaposlenih delavcev je v letu 1974 znašal 2.815 dinarjev.

DOPISUJTE
V SREČNO

Novice iz TOZD

V TOZD Rudarski šolski center Zagorje, trenutno potekajo propagandne akcije za vpis učencev v šolskem letu 1975/76. Za naslednje šolsko leto je predvidenih 70 učnih mest za izučitev poklica rudar (široki profil), 30 učnih mest za poklic rudar-kopač (ozki profil), nadalje za strojne ključavničarje 6, elektricarje 15, zidarje 3, tesarje 3, skladiščnike 3, kovinostrugarje 6, kovače 3 in avtomehanika 1 učno mesto.

Skupine, ki so obiskale šole ter zavode za zaposlovanje v Sloveniji, so že poročale o prvih vtisih oziroma predvidevanjih vpisa na zadnjem zasedanju šolskega sveta RŠC. Ugotavljajo, da iz Slovenije ne bo velikega odziva za izučitev poklica rudarja in rudarja-kopača, nekaj več pa je zanimanja za poklic elektricarja in ključavničarja. Iz že prispelih prošenj za vpis pa opažamo, da je največje zanimanje za izučitev poklica avtomehanika.

Pričakujemo, da bo izučitev poklica rudarja in rudarja-kopača največji odziv iz Bosne. Skupina, ki je odšla v Bosno, je v sodelovanju z zavodi za zaposlovanje v času od 7. do 12. 4. 1975 propagirala vpis učencev v krajih Doboj, Sarajevo, Prijedor, Banja Luka, Milići in Tuzla. Istočasno so v teh krajih potekali tudi roditeljski sestanki s starši učencev, ki že obiskujejo rudarsko šolo. Seznanjeni so bili z višino nagrade, ki jo dobi učenec, o disciplini in učnem uspehu ter o bivanju in načinu izučevanja.

Za uspešnejšo izvedbo propagandne akcije, je bil tiskan propagandni material, in sicer za izučitev poklica rudarja 1.000 izvodov v slovenščini in 2.000 izvodov v srbohrvaščini ter za izučitev poklica elektricarja in kovinarja 1.000 izvodov v slovenščini. Material je deloma že bil, deloma pa bo še razdeljen

Razpis štipendij, učnih mest in šolnin za šolsko leto 1975-76

Odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo ZPT, je na svoji 5. redni seji, dne 19. 3. 1975 odobril razpis štipendij, učnih mest in šolnin za šolsko leto 1975/76.

Iz tega razloga seznanjamo vse TOZD in skupne službe ZPT ter člane naše delovne skupnosti o podrobnostih tega razpisa.

1. Razpis štipendij:

diplomirani inženir rudarstva — eksploatacija	3 štip.
diplomirani strojni inženir	2 štip.
diplomirani inženir elektrotehnike; jaki tok	2 štip.
diplomirani ekonomist	2 štip.
diplomirani geolog	1 štip.
rudarski tehnik	3 štip.
strojni tehnik	2 štip.
elektrotehnik; jaki tok	2 štip.
ekonomski tehnik	5 štip.
administrativni tehnik	2 štip.
lesni tehnik	2 štip.
rudarski nadzornik	5 štip.
SKUPAJ	31 štip.

Kandidati za razpisane štipendije morajo vložiti prošnje za podelitev štipendije na predpisanem obrazcu DZS 1,65 »Prošnja za štipendijo«, prepis zadnjega šolskega spričevala in prepis odločbe o pravici do otroškega dodatka za preteklo leto, kadrovskemu sektorju ZPT do 31. maja 1975.

2. Razpis učnih mest:

rudar (širok profil)	70 učnih mest
rudar--kopač (ozek profil)	30 učnih mest
strojni ključavničar	6 učnih mest
elektricar	15 učnih mest
zidar	3 učna mesta
tesar	3 učna mesta
skladiščnik	3 učna mesta
kovinostrugar	6 učnih mest
kovač	3 učna mesta
avtomehanik	1 učno mesto
SKUPAJ	140 učnih mest

Kandidati za razpisana učna mesta morajo vložiti prošnje s prilogami: zadnje šolsko spričevalo in rojstni list, na TOZD Rudarski šolski center, Zagorje ob Savi. Prijavljeni morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— učenci rudarske stroke:

uspešno končanih najmanj 6 razredov osnovne šole, veselje do poklica in telesno in duševno zdravje;

— učenci ostalih strok:

uspešno končanih 8 razredov osnovne šole.

3. Šolnine:

Odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo obvešča vse delavce TOZD in skupnih služb ZPT, da bo v šolskem letu 1975/76 podelil tudi nedoločeno število šolnin za študij v večernih oddelkih srednjih, višjih in visokih šol ter kandidatov za magistrski študij. Pismeno vloge sprejema kadrovske sektor ZPT do 31. maja 1975.

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. IV. 1975

Proizvodnja premoga (ton)

TOZD	načrtovano	doseženo	doseženo + —	%
rudnik Hrastnik	188.712	195.552	+ 6.840	103,6
rudnik Trbovlje	205.692	217.533	+ 11.841	105,8
rudnik Zagorje	106.088	109.450	+ 3.362	103,2
SKUPAJ	500.492	522.535	+ 22.043	104,4
RŠC	10.464	8.955	— 1.509	85,6
ZPT	510.965	531.490	+ 20.524	104,0

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

Hrastnik	letni načrt	doseženo	+
— betonarna (kos)	160.000	36.725	23,0
— kamnolom (m ³)	25.800	5.247	20,3

GRAMAT

— opekarna (kos)	6.000.000	2.274.268	37,9
— kamnolom	30.000	8.357	27,9
rudnik premoga Zagorje			
— kamnolom	165.000	50.822,5	30,8

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

TOZD RGD (din)	74.700.000,00	28.125.130	38,0
TOZD Avtoprevoz			
»Zasavje« Trbovlje (t/km)	5.500.000	1.660.968	30,2
TOZD ESD (ure)	321.000	114.496	35,7

Erika Kavčič

po šolah in zavodih za zaposlovanje. Poleg tega predvidevamo objaviti še oglase v Prosvetnem delavcu, Kmečkem glasu in Ljubljanskem dnevniku, objave v radiu Sarajevo, radiu Trbovlje in Ljubljana. Priloga glasila »Srečno« pa je bila že natisnjena.

Računamo, da bodo znašali stroški propagandne akcije ca. 80.000,— din. Upoštevati pa moramo, da bodo s soglasjem Zdravstvenega doma Zasavje, TOZD medicina dela, vsi kandidati zdravniško pregledani že v krajih stalnega bivališča. To nam bo omogočilo ažurirati evidenco učencev, predvsem pa bodo manjši stroški za tiste zdravstveno nesposobne učence, katerim povrnemo potne stroške.

V zvezi z vpisom učencev, pa se pojavlja prostorska problematika v domu. Trenutno imamo nastanjenih 154 učencev pri zmogljivosti doma 175 ležišč. Poudariti moramo, da je to največja možna zmogljivost in da ne razpolagamo s klubskimi prostori.

Ob koncu šolskega leta 1974/75, bo šolo končalo 35 učencev in bi lahko za novo šolsko leto sprejeli 56 novincev, kar pa je premalo glede na načrt potreb in razpis učnih mest. Če računamo, da ne bomo uspeli vključiti učencev elektrokovinske stroke s področja Zasavja, moramo rezervirati še 10 mest za te učence. Tako ostane za namestitev rudarjev le 46 mest.

V zvezi s tem je vodstvo RŠC predčasno imelo razgovore na TOZD Rudnik premoga Zagorje, v zadnjem času pa pri skupnih službah ZPT in upamo, da bo nekaj danih predlogov pozitivno rešenih. Istočasno s tem pa tudi problem nastanitve učencev.

Majda Roštohar

Sredi aprila 1975 je diplomiral na Visoki ekonomsko-komercialni šoli v Mariboru Janko La-

pornik, vodja komercialnega

sektorja in si s tem pridobil naziv diplomiranega ekonomista. Čestitamo!

Aktivnost samoupravnih organov

ODBOR ZA KADROVSKO POLITIKO IN SOCIALNO VARSTVO

Odbor za kadrovske politiko in socialno varstvo ZPT je na svoji seji, dne 19. marca 1975 razpravljaj in sklepal o naslednjih zadevah:

— sklenil je, da je treba sprožiti postopek proti dvema bivšima štipendistoma zaradi kršitve določil samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov;

— na znanje je sprejel pojasnilo k sklepu prejšnje seje s posebnim ozirom na valorizacijo osebnih dohodkov slušateljev nadzorniške šole;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT, da sprejme sklep, da se z veljavnostjo od 1. januarja 1975 obračunavajo nadomestila osebnih dohodkov za borce NOV, ki imajo čas udeležbe v vojni ali čas aktivnega in organiziranega boja v NOV, priznan z dvojnimi trajanjem najmanj od 1. januarja 1945 do 15. maja 1945 v višini 100 % od osnove, in sicer od prvega dne zadržanosti z dela zaradi bolezni.

— na temelju potreb po raznih kadrih, ki so jih izrekle in predložile TOZD in skupne službe, je odbor razpisal 31 štipendij za podelitev v šolskem letu 1975/1976, in sicer za študij na visokih in srednjih šolah ter v nadzorniški šoli, nadalje je razpisal še 140 učnih mest za izučitev rudarja — širokega in rudarja-kopača ozkega profila, strojnega ključavničarja, elektrika in drugih. Rok za predložitev prijav je 31. maj 1975. Poleg tega je sklenil, da bo z začetkom naslednjega šolskega leta podelil tudi nedoločeno število šolnin za študij oziroma šolanje v večernih oddelkih strojnih, višjih in visokih šol ter kandidatom za magistrski študij. Rok prijave je 31. maj 1975.

— na podlagi določil pravilnika o načinu izvajanja preven-

tivnega zdravljenja ZPT, analiz o letnih in periodičnih pregledih, ponudb zdravilišč in pregledov ambulantnih zdravnikov, je bil izdelan in osvojen predračun za preventivno zdravljenje v letošnjem letu. Sklenil je predlagati delavskemu svetu, da odobri za preventivno zdravljenje v letošnjem letu, za delavce ZPT 334.198,80 din in za preventivno zdravljenje otrok članov našega kolektiva 20.000,00 din skupno 354.198,80 din. Predvideno je, da bi se letos preventivno zdravilo 186 članov kolektiva;

— dvema diplomiranimi rudarskima inženirjema je odobril plačevanje šolnine za študij na III. stopnji rudarske fakultete — področje ekonomika rudarstva;

— nadalje je pozitivno rešil še eno vlogo, ki se nanaša na priznavanje razlike v osebnih dohodkih, dve pa je zavrnil;

— odobril je članom kolektiva, ki bodo obiskovali družbenopolitične in samoupravne šole oziroma seminarje in bodo v staležu TOZD oziroma skupnih strokovnih služb, plačilo osebnih dohodkov po delovnem mestu za polni delovni čas, poleg tega pa še 120,00 din na dan, za delno kritje stroškov bivanja, prehrane in itd.;

— sklenil je, da morajo socialni delavci ZPT pripraviti gradivo o problematiki alkoholizma ZPT zaradi kompleksne obravnave te problematike na eni prihodnjih sej;

— RŠC oddelek za izobraževanje odraslih je dobil nalogo, da organizira razgovor s štipendisti ZPT in na prihodnji seji seznaniti člane odbora z analizo o učnih uspehih in študijsko problematiko.

KOORDINACIJSKI SVET SKUPNOSTI TOZD

Dne 27. marca 1975 je potekala 4. seja koordinacijskega sveta skupnosti TOZD za področje ZPT v Trbovljah.

Svet je obravnaval vprašanje nadzidave stanovanjskih objektov Kešetovo 13, 14 in 15 (K-4), Opekarne 19 a in b ter Novi dom 46 in 47. Sprejel je sklep o tem, da se samoupravni stanovanjski skupnosti občine Trbovlje izda soglasje za izvedbo adaptacijskih del na stanovanjskih objektih Novi dom 46 in 47 in zgraditev 4 stanovanj na podstrešju ter za preureditev skupnih prostorov. Hkrati je sklenil predlagati tej skupnosti, da izdelata predračun za predlagana adaptacijska dela.

ODBOR ZA DRUŽBENI STANDARD ZPT

Odbor je imel svojo 13. sejo dne 3. aprila 1975, na njej pa je razpravljaj in sklepal o naslednjih zadevah:

— o spornih računih, ki izvirajo iz poslovanja v počitniškem domu na Partizanskem vrhu, bodo pristojne službe vnovič razpravljale oziroma jih pregledale;

— TOZD Rudnik premoga Trbovlje se je obvezal, da bo s svojimi profesionisti vzdrževal počitniški dom ZPT na Partizanskem vrhu, v breme računa počitniških domov;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT, da naj pospešeno obravnava vprašanje razdelitev sklada skupne porabe po zaključnem računu za leto 1974, zaradi določitve višine in načina razdelitve regresa za letovanje za leto 1975, da bi bilo možno intenzivno pričeti z organizacijo letovanja v počitniških domovih ZPT; nadalje je sklenil, da morajo biti prijave za letovanje zbrane najkasneje do 15. maja 1975;

— na temelju izdelane kalkulacije raznih storitev v letošnji letovalni sezoni je sklenil, da bo znašala cena pensiona hrane za člane kolektiva ZPT v pred- in posezoni 48,00 din na dan, v sezoni za 60,00 din na dan, za tuje koristnike bo znašala vrednost hrane v naših počitniških

domovih v Crikvenici in na Rabu v pred- in posezoni 60,00 din na dan, v sezoni pa 70,00 din na dan; organizirane skupine (pevci, šole, upokojenci, člani ZB ipd.) pa bodo plačali hrano v pred- in posezoni 68,00 din na dan na koristnika; učenci RŠC, ki bodo letovali v šotorih bodo plačali po 48,00 din na dan, otroci do 7 leta starosti bodo plačali 70 % celega obroka, to je 56,00 din na dan;

— sklenil je, da bo s hotelom Laguna v Novigradu sklenil najemno pogodbo za najem 10 letovalnih prikolic, in sicer za vsako TOZD in SSS po eno; za koriščenje oziroma letovanje v teh prikolicah bo znašala cena 1.000,00 din za 10 dni, ne glede na število letovalcev v prikolici;

— za letovanje v domu počitniške skupnosti Hrastnik ugotavlja, da imajo ZPT na razpolago dve letovalni hišici vrste Marles, ki imajo šest sob s 4 ležišči;

— stroški prevoza z avtobusom na Rab bodo znašali letos 180,00 din v Crikvenico pa na osebo 210,00 dinarjev;

— razpoložljivi posteljni fond v posameznih počitniških domovih je razdelil na vse TOZD in skupne strokovne službe, in sicer sorazmerno številu zaposlenih; za letošnje letovanje je skupno na razpolago 24 ležišč v Novigradu, 35 v Crikvenici in 130 na Rabu, skupno 189;

— na znanje je sprejel obvestilo, da bo v naslednjih dneh objavljen razpis prostih delovnih mest za počitniška domova na Rabu in v Crikvenici;

— pri reševanju vlog je eno odložil na reševanje na kasnejši čas, drugo je zavrnil, tretjo pa je ugodno rešil.

ODBOR ZA INFORMACIJE, TISK IN PROPAGANDO ZPT

3. seja je bila 4. aprila 1975. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— na znanje je sprejel poročilo o izvajanju sklepov in dodatna pojasnila;

— obravnaval in potrdil je obširno poročilo o poteku in iz-

vajanju informativne dejavnosti v letu 1974, preko glasila Srečno, Biltena, okrožnic, Mladega rudarja, razglasnih zvočnih postaj, sestankov delovnih skupin, zborov delavcev, prospektov, razglasnih desk, radiom Trbovlje, družbenopolitičnih organizacij, predstavnikov tiska in agencij itd. Odbor je ugotovil, da je bilo na področju informiranja, poleg naštetih oblik obveščanja opravljenega še mnogo dela z željo in namenom, da bi bili vsi člani TOZD in skupnih strokovnih služb ter ostala javnost čimbolje seznanjeni s problematiko;

— sklenil je opozoriti vse TOZD in skupne strokovne službe, da naj bodo odbori oziroma komisije za informiranje delavnejše in da se naj poslužujejo vseh možnih oblik obojestranskega obveščanja vseh zaposlenih v TOZD in skupnih strokovnih službah ZPT;

— sprejel je program informativne dejavnosti ZPT za leto 1975. Program zajema mesečno izhajanje glasila Srečno, izdajanja ciklostiranega Biltena, glasila Mladi rudar, okrožnice, oglasne deske, informativne omarice-predalnice, razglasne zvočne postaje, emisije preko radija Trbovlje, sodelovanje z novinarji, delovne skupine, proslavo RŠC, sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami, ipd.;

— odbor je bil mnenja, da naj bi letošnja proslava dneva rudarjev potekala 2. julija v Trbovljah, proslava 25-letnice samoupravljanja pa naj bi potekala nekje v naravi, hkrati pa naj bi to proslavo posvetili tudi 30-letnici osvoboditve; sicer pa bodo stališča usklajena skupno z družbenopolitičnimi organizacijami in delavskim svetom TOZD in skupnih strokovnih služb;

— odobril je, da ZPT sklepejo z radiom Trbovlje pogodbo za objavlanje objav, obvestil, reklam, poročil, vesti in kolektivnih čestitk ipd., za znesek 10.000 dinarjev za leto 1975;

— strinjal se je s stališči uredniškega odbora glasila Srečno o objavlanju gradiva v glasilu.

POSLOVNI ODBOR ZPT

Odbor je imel svojo 7. sejo dne 10. aprila 1975. Razpravljal in sklepal je o naslednjih zadevah:

— strinjal se je s poročilom o doseženih proizvodnih rezultatih v TOZD v prvem trimesečju t. l.;

— pri izvajanju programa uporabe amortizacijskih sredstev za leto 1975 morajo TOZD prednostno upoštevati tiste objekte, ki so nujno potrebni za nemoteni proces dela v proizvodnji premoga najsi bo kratko ali dolgoročno. Solidarno je treba upoštevati tudi razvoj tistih TOZD, ki ne proizvajajo premoga (RGD, GRAMAT, Avto-prevoz »Zasavje«);

— sklenil je, da je treba prednostno obravnavati raziskovalno dejavnost v TOZD proizvodnje premoga, ki naj omogoči njihovo kratkoročno in dolgoročno načrtovanje razvoja;

— sprejel je opozorilo, da je treba povečati nadzor nad izvajanjem izgradnje investicijskih objektov do dolgoročnega roka, da bi preprečili večje podražitve pri gradnji objektov in naprav;

— TOZD RŠC je treba zagotoviti nov šolski revir v jami TOZD Rudnik premoga Trbovlje, ker naj bi omogočili učenecem rudarske stroke pridobiti še boljše strokovno znanje. Prav tako je treba zagotoviti idejne zasnove načrta za možnost izdelave investicijskega programa RŠC;

— strinjal se je s finančnim obračunom za januar in februar t. l.;

— sklenil je, da naj družbenopolitične organizacije ZPT posvetijo vso pozornost vprašanju gibanja osebnih dohodkov s tem, da svoja stališča posredujejo TOZD in njihovim samoupravnim organom, in sicer v tem smislu, da naj bi v delovni organizaciji letos postopno zviševali osebne dohodke v skladu z doseženimi finančnimi rezultati, storilnostjo in planskimi predvidevanji;

— konferenca sindikata ener-

getike in rudarstva — KOSIRE ZPT, naj v sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v ZPT izpelje akcijo za presojo utemeljenosti popolne ali delne uveljavitve stališč v zvezi z nagrajevanjem jubilarov dela, pri čemer pa naj bi imeli pred očmi dejstvo, da so naložene delovni organizaciji iz sredstev sklada skupne porabe precejšnje obveznosti oziroma potrebe;

— odobril je najetje posojila pri republiškem rezervnem skladu v višini 8 milijonov din za

izplačilo osebnih dohodkov dne 15. aprila 1975;

— sklenil je, da ZPT zaprosijo pri LB podružnici Trbovlje, za izdajo bančne garancije za lastno udeležbo v višini 5,812.294,00 din namensko za rekonstrukcijo opekarne;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT, da od 12. aprila dalje veljajo nove cene premoga skladno z odlokom zveznega izvršnega sveta in soglasno z zveznim zavodom za cene.

Predlog je naslednji:

Vrsta prem.	Cene na veliko		
	sed. c. din/t	nova c. din/t	% po- več.
kosi	385,05	512,10	33 %
kocke	370,10	492,20	33 %
oreh	326,75	434,55	33 %
grah	302,40	402,15	33 %
zdrob	264,60	351,90	33 %
prah	185,85	247,15	33 %

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT, da enako kot v letu 1974 tudi v letu 1975 za socialno ogrožene upokojene, bivše člane ZPT na področju Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, omogoči nakup premoga po zadnji ceni iz leta 1973, skladno z dogovorom z društvi upokojen-

Vrsta prem.	Cene na malo		
	sed. c. din/t	nova c. din/t	% po- več.
	407,00	534,40	31,30
	389,00	511,50	31,49
	345,00	452,80	31,24

cev v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, medtem, ko naj bi razliko krile vse TOZD solidarno na temelju števila zaposlenih;

— nadalje je sklenil predlagati delavskemu svetu ZPT sprejetje sklepa o možnosti nakupa dveh ton premoga s strani članov kolektiva po malopro-

dajni ceni v tem letu, ter ob upoštevanju enakih pogojev, ki so veljali v letu 1974;

— odbor je sklenil predlagati delavskemu svetu ZPT nove cene prometnim uslugam in storitvam v TOZD Avtoprevoz »Zasavje« z veljavnostjo od 1. maja 1975 s tem, da predhodno dobi ustrezno soglasje pristojnega organa za cene;

— sklenil je, da morajo skupne službe ZPT takoj pristopiti k proučitvi poteka celotnega prevoza jalovine, da bi s tem dosegli najracionalnejšo in najučinkovitejšo organizacijo tega transporta;

— kemijsko-tehnološki laboratorij je dobil nalogo, da prouči sestav gline, pridobljene pri jamskih delih ter ugotovi možnost njene eventualne uporabe v proizvodnji opeke na opekarni

TOZD GRAMAT;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT, da bi z veljavnostjo od 1. maja dalje odobril nove cene delavniškim uram v TOZD ESD in ostalih delavnicah v TOZD ZPT, ki naj bi veljale za interne storitve v okviru ZPT na zunaj pa naj bi bila to najnižja cena;

— imenoval je stalne popisne komisije za izvajanje stalnih inventur zalog materiala v TOZD in skupnih strokovnih službah.

T. L.

Rudarstvo doma in po svetu

ŠVEDSKI ENERGETSKI PROGRAM

Švedska je pripravila nov energetski program, ki vsebuje nove zmogljivosti nuklearnih in hidrocentral, kakor tudi ukrepov za varčevanje in ostale korake za zmanjšanje odvisnosti od uvoza nafte. Nov načrt razvoja energetike terja investicije

v višini najmanj 500 milijonov dolarjev, k čemer bo moral dati svoje soglasje tudi njihov parlament.

PROIZVODNJA IN PORABA PREMOGA V BiH

V Bosni in Hercegovini so v letu 1974 proizvedli skupno 11,9 milijonov ton premoga, kar je 3,5 odstotka več kot leta 1973. Po energetski bilanci za leto 1975 je predvideno, da bodo premo govnik v tej republiki proizvedli skupno 12,8 milijonov ton premoga ali 8 % več kot v letu 1974.

PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE V NEKATERIH DRŽAVAH

Poraba električne energije v nekaterih državah v letu 1975 (v milijardah KWh):

Država	1972	1974
Zahodna Nemčija	266,6	244,6
Velika Britanija	157,5	127,9
Francija	903,4	973,7
Italija	288,2	297,0
Države EGS, skupno	262,0	263,6
1973	171,3	179,7
Zah. Nemčija	137,7	143,0
Velika Brit.	973,7	992,6
Francija		
Italija		
Drž. EGS, skup.		

ENERGETSKA POLITIKA EGS

Najpomembnejši cilj gospodarske politike držav Evropske gospodarske skupnosti, je ustvariti neodvisnost od uvoza nafte. Zavoljo tega je komisija EGS predložila načrt razvoja programa energetike o varčevanju z energijo s tem, da bi do leta 1985 zmanjšali porabo energije za 15 %. Bodoče oskrbovanje z energijo, bo temeljilo na večji izkoriščenosti atomske energije, nato z napredkom eksploatacije premoga in uvoza premoga, z omejevanjem porabe nafte ter večji uporabi zemeljskega plina. Letna stopnja porasta porabe energije je omejena na 3,5 odstotka napram preje načrtovani porasti za 5 % letno.

MADŽARSKA POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOGA

V letu 1975 bodo, tako govore uradne ocene, proizvedli na Madžarskem, skupno 29,927.000 ton premoga, kar je za 335.000 ton več kakor pa so predvideli s preteklim načrtom. Letos so namenili za nadaljnji razvoj proizvodnje premoga, nadaljnjo mehanizacijo in raziskave novih nahajališč, investicije v višini dveh milijard forintov. Nove stroje in naprave za premogovnike bodo nabavili deloma v SSSR, deloma pa v domačih tovarnah.

NOVA ORIENTACIJA RUDNIKA ALEKSINAC

Rudarsko industrijski kombinat Aleksinac, ki zaposluje 1.740 delavcev, se je odločil, da bo opustil pridobivanje premoga v jami Dubrav, medtem ko bo nadaljno proizvodnjo premoga koncentriral v novi jami Morava. Ta ukrep bo zagotovil proizvodnjo v višini 250.000 ton in s tem rentabilnejše poslovanje premogovnika. Sicer pa bo znašala zmogljivost jame Morava 530.000 ton premoga letno. Vseh zalog premoga cenijo na 20 milijonov ton.

PREMOG V MAKEDONIJI

Geološki zavod iz Skoplja bo končal sredi tega leta z razisko-

valnimi deli v okolici Mariosvske vasi Vitolište. Raziskave imajo namen, da ugotovijo obseg ležišča in kvaliteto premoga, ki so ga odkrili na tem kraju. Če bodo rezultati zadovoljivi, bodo prešli na podrobnejše proučevanje možnosti za eksploatacijo premoga.

NOVA METODA ZA UGOTAVLJANJE LEŽIŠČ PREMOGA

Raziskovalni ništitut za rudarstvo Ostrava-Radvanice, ČSSR, je razvil novo metodo za ugotavljanje nahajališč premoga. Nova metoda, ki temelji na merjenju valov, ki deformirajo napetosti, omogoča sprejemanje podatkov o sestavi podzemljskih plasti brez večjih vrtačnih del. Praktični značaj oziroma koriščenje te metode je v možnosti preciznega merjenja posameznih slojev premoga, kar seveda omogoča določitev najustreznejše tehnologije za eksploatacijo premoga. Nova varianta te metode bo določala debelino sloja premoga, s toleranco 1 metra.

KREKA—BANOVICI DAJEJO MANJ PREMOGA ZA GOSPODINJSTVA

Titovi rudniki Kreka—Banovici so prisiljeni, da omeje dobavo premoga za gospodinjstva, ker lignit v čedalje večjih količinah potrebuje elektrogospodarstvo za potrebe termoelektrarn. Kupcem premoga v Beogradu, delu Srbije, Vojvodini in Makedoniji, bodo izdobilili le polovico dogovorjenih količin premoga. Proizvodne možnosti v tem rudniku pa so seveda omejene. Povečali bi jih lahko le z združevanjem sredstev za investicije.

VEČ PREMOGA IN ELEKTROENERGIJE

Boljše in večje izkoriščanje obstoječih zmogljivosti in pospešitev del na dokončanju termoelektrarne Kosovo V, tako da bo pričelo obratovati sredi tega leta, so najpomembnejše postavke gospodarskega načrta Rudarsko-energetsko kemijske-

ga kombinata Kosovo v Obiliču. Po načrtu predvidevajo povečanje proizvodnje premoga za skoraj 30%, kar pomeni, da bo sta površinska kopa Belačevac in Dobro selo dobavila termoelektrarnam in ostalim porabnikom 6,5 milijona ton premoga.

PROSLAVA DNEVA HRVATSKIH RUDARJEV

Hrvatski rudarji proslavijo vsako leto 2. marca — dan hrvatskih rudarjev. Proslavljajo ga ob obletnici »Labinske republike«. Letos je poteklo že 54 let od dneva ustanovitve te »republike«. Ob tej priliki so hrvatski rudarji prejeli številne čestitke.

Glavna proslava je bila 2. marca v Labinu in Potpičnu. Potekala je skromno, rudarsko, vendar nekoliko bolj svečano kot v preteklih letih. Imeli so slavnostno zasedanje delavskega sveta ob navzočnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti. Potekala so tudi razna športna tekmovanja. V slavnostnem govoru je bil dan poseben poudarek glavni revolucionarni preteklosti labinskih rudarjev, ko so leta 1921 ustanovili delavsko samoupravno republiko. Proslava je potekala tudi v znamenju 30-letnice osvoboditve.

INVESTICIJE V PREMOGOVNO INDUSTRIJO

Premogovna družba v Porurju v ZR Nemčiji, bo vložila preko milijarde mark v teku letošnjega leta za razvoj svojih premogovnikov. Lani je investirala ta družba 750 milijonov DM. Energetska kriza je družbi omogočila, da je prodala velik del zaloga premoga, tako da so bili poslovni rezultati prvokrat po dolgem času pozitivni.

NOVA TERMoeLEKTRARNA V ČRNI GORI

Investicijska banka v Titogradu je te dni sprejela sklep o potrditvi programa in kreditiranju izgradnje termoelektrarne Plevlje in o razširitvi tamošnjega premogovnika. Termoelektrarna

bo dograjena koncem leta 1978, omogočila pa bo znatno boljše oskrbovanje Črne gore z energijo. Novo zgrajena termoelektrarna bo imela letno proizvodnjo eno milijardo 100 milijonov kWh, stroški za izgradnjo pa bodo znašali 1 milijardo 118 milijonov din. Glavno elektro in strojno opremo bo dobavila SSSR.

KONFERENCA O ENERGIJI

7. aprila t. l. se je sestalo preko 100 predstavnikov in strokovnjakov na mednarodni konferenci o energiji. Naloga te konference je bila, da pripravi razgovor med proizvajalci in porabniki nafte. Na njej so sodelovali predstavniki desetih držav.

INVESTICIJE V RAZVOJ ENERGETIKE EGS

Po podatkih izvršne komisije bo EGS vložila v naslednjih desetih letih preko 300 milijard dolarjev v izgradnjo novih energetskih objektov, da bi medtem zmanjšala svojo odvisnost od zunanje oskrbe z energijo, od sedanjih 60 na bodočih 40 %. Največji del sredstev bo porabljen za izgradnjo električnih in drugih central. Le manjši del pa bodo investirali za trda goriva.

NOVO NAHAJALIŠČE PREMOGA V VELIKI BRITANJI

Po podatkih britanskega nacionalnega odbora za premog, bo lahko nahajališče premoga »Selby« v pokrajini Yorkshire postalo eden največjih premogovnikov na svetu z letno proizvodnjo 10 milijonov ton. To raven proizvodnje bi lahko dosegli do leta 1985, če bi takoj pričeli z eksploatacijo. Sodijo, da znašajo rezerve premoga na tem območju 1,2 milijarde ton.

NOV SOVJETSKI ENERGETSKI SISTEM

SSSR je zelo napredovala pri usposabljanju novega sistema za proizvodnjo energije, s po-

močjo katerega bodo dobili več in čistejše energije pri manjših proizvodnih stroških. Centrala dela na principu magnetne hidrodinamike — mhd. Ta princip ni povsem nov, saj je že britanski znanstvenik Faraday v letu 1832 postavil teorijo o direktnem proizvajanju energije s spuščanjem naelektrenega plina skozi magnetno polje, ameriški znanstveniki pa so leta 1959 dokazali, da je uporaba te metode za proizvodnjo energije rentabilna. Pionirsko delo so na tem področju ameriški znanstveniki opravili na temelju razvoja raketne tehnologije v ZDA. V principu je sovjetska termoelektrarna konstruirana kot raketa z ogromnim magnetom, kot pogonsko gorivo pa uporabljajo v tej novi centrali zemeljski plin pomešan z zrakom, obogaten s kisikom s temperaturo 4.600° F. Predno bodo nov sistem sprejeli, bo treba opraviti še mnogo dela in testiranj. Trenutno dajejo za primer, da bo učinkovitost pri komercialnih elektrarnah z novo metodo znašala 50 %, pri sedanjih elektrarnah na premog ali nafto znaša 40 %, pri nuklearnih pa 33 %.

V nekaj vrstah

STROKOVNO POSVETOVANJE RUDARJEV V LJUBLJANI

Univerza v Ljubljani — TOZD Montanistika — odsek za rudarstvo in ZRGMIT Slovenije sta priredila v dnevi 21. in 22. marca t. l. strokovno posvetovanje. Sovpadalo je s 50-letnico podelitve prvih diplom inženirjem rudarstva na ljubljanski fakulteti ter XXIV. Skokom čez kožo. Potekalo je v Ljubljani na odseku za rudarstvo FNT.

Predavali so znani rudarski strokovnjaki. Predavanj so se

nanašala na izobraževanje rudarskih inženirjev, mehanizacijo rudarskih del pri odkopavanju, probleme uvajanja kompleksne mehanizacije, zgoščevanju trdne faze v rudniških odpadnih vodah, o trdnosti in preiskavah plastovitih kamnin itd. Med predavatelji je bil tudi vodja razvojnega oddelka ZPT Jože Herman, dipl. inž. Govoril je o rezultatih prekušenega odkopavanja s kompleksno mehanizacijo v rudniku Trbovlje ZPT.

Strokovnih predavanj se je udeleževalo vsak dan po 17 članov naše delovne skupnosti iz domala vseh TOZD.

OBČNI ZBOR ZRGMIT SRS

Dne 22. marca 1975 je bil na odseku za rudarstvo FNT v Ljubljani XVII. občni zbor ZRGMIT SRS. Na občnem zboru, katerega so se udeležili tudi naši predstavniki, so poleg običajnih formalnosti, poslušali poročila predsednika, tajnika, blagajnika in predstavnikov komisij, zastopnikov podružnic in nadzornega odbora. Sprejeli so predračun za naslednji dve leti, prav tako tudi načrt dela in izvolili nov odbor ter sprejeli vrsto sklepov. Za predsednika ZRGMIT SRS je bil izvoljen za naslednjo mandatno dobo Mirko Bizjak, dipl. inž. rud. in za tajnika Viktor Kersnič, dipl. inž. rud.

SKOK ČEZ KOŽO

V soboto 22. marca 1975, je potekala v prostorih hotela Union v Ljubljani XXIV. tradicionalna prireditev študentov montanistike — Skok čez kožo. Med 15 pokrovitelji te prireditve je bila tudi naša delovna organizacija. Kot uradni predstavnik Zasavskih premogovnikov se je te prireditve udeležil Mirko Mlakar, dipl. inž. rud., predsednik podružnice ZRGMIT ZPT. Prireditev je potekala po običajnem vrstnem redu.

Od rudarjev je skakalo čez kožo 20 študentov, med njimi 10 rudarjev-študentov iz arabskih dežel. Poleg rudarjev je skočilo čez kožo še 109 študen-

tov-metalurgov in 15 geologov. Ob tej priliki so izdali tudi posebno brošurico, kot posebno izdajo Rudarsko metalurškega zbornika.

NADOMESTNE VOLITVE

Dne 20. marca 1975 so potekale pri skupnih strokovnih službah ZPT nadomestne volitve v zbor združenega dela občine Trbovlje, delavski svet skupnih strokovnih služb in v odbor za medsebojna razmerja skupnih strokovnih služb. V delegacijo za zbor združenega dela je bil izvoljen Marjan Brinar, dipl. inž. el., v delavski svet skupnih strokovnih služb Vera Cestnik in v odbor za medsebojna razmerja skupnih strokovnih služb Marija Hladnič.

Nadomestne volitve je izpeljala volilna komisija SSS ZPT na temelju zakonskih predpisov, zaradi odišlih članov oziroma delegatov iz SSS ZPT. Mandat novoizvoljenih članov oziroma delegatov traja do naslednjih volitev.

KOMITE ZA VARNOST PRI DELU JE ZASEDAL

Dne 14. marca t. l. je v prostorih skupnih služb ZPT potekala seja Zveznega komiteja za varnost pri delu v rudarstvu, geologiji in metalurgiji, ki deluje pri ZRGMIT Jugoslavije. Delovno sejo izvršnega odbora je vodil predsednik Emil Kohne, dipl. inž. rud., obravnavali pa so priprave za sklic in organizacijo zveznega posvetovanja o varstvu pri delu s posebnim ozirom na novo, sodobno mehanizacijo v jugoslovanjskih premogovnikih ter o uspehih in negativnih posledicah pri delu z mehanizacijo. Simpozij bo oktobra letos v Velenju, in sicer v okviru proslav ob 100-letnici rudnika Velenje. Na simpoziju bodo sodelovali tudi predstavniki nekaterih inozemskih institutov za delo, oziroma varnost pri delu.

NOV PREDSEDNIK RUDISA

Dne 1. aprila t. l. je potekala v prostorih RUDIS, 64. seja skup-

ščine skupnosti organizacije poslovnega združenja RUDIS. Na tej seji so obravnavali poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1974 ter sprejeli program dela in finančni načrt za leto 1975. Predvidoma bo znašala vrednost vseh del, ki jih bodo izvedli člani RUDISA v letošnjem letu doma in v tujini preko milijarde din.

Glede na to, da je bil doseđanji predsednik organizacije poslovnega združenja RUDIS imenovan za generalnega direktorja Investicijskih birojev Trbovlje, je bil na podlagi javnega razpisa, na tej skupščini imenovan za novega predsednika OPZ RUDIS Boris Malovrh, dipl. inž. gr., dosedanja pomočnik glavnega direktorja TOZD. Njegov mandat bo trajal štiri leta.

USTANOVLJENO JE ELEKTROTEHNIŠKO DRUŠTVO ZASAVJE

Dne 5. marca t. l. je bilo v Trbovljah ustanovljeno Elektrotehniško društvo Zasavje, Trbovlje. Ustanovili so ga na pobudo Elektrotehniške zveze Slovenije. V ta namen je bil predhodno imenovan že tudi iniciativni odbor za ustanovitev tega društva v Zasavju. Naloge novoustanovljenega društva so precej obsežne, s posebnim ozirom na veliko število delovnih organizacij v Zasavju, ki imajo neposredni stik s proizvodnjo, distribucijo ter uporabo električne energije v gospodarstvu in gospodinjstvih.

HUDA NESREČA V RUDNIKU SOKO

Dne 2. aprila t. l. se je pripetila v rudniku Soko, Čitluk pri Soko Banji, v Srbiji, huda nesreča. Ob tej nesreči je izgubilo življenje pet rudarjev. Kolektivno rudnika Soko smo poslali sožalno brzojavko v imenu vseh članov naše delovne skupnosti.

NOVO VODSTVO MLADINE PRI ZPT

28. marca t. l. je v popoldanskih urah potekala seja koordinacijske konference ZSMS ZPT.

Ob navzočnosti številnih delegatov iz vseh TOZD in SSS so na konferenci obravnavali in sprejeli pravila o organiziranju in delovanju osnovnih organizacij ter koordinacijskega odbora ZSMS pri ZPT, sprejeli so program dela koordinacijske konference ZSMS ter izvolili novo vodstvo koordinacijske konference. Za predsednika le-te je bil izvoljen Stane Pavelšek iz TOZD ESD, za sekretarja Stanika Lipovšek iz skupnih strokovnih služb, za blagajnika Romana Vezovišek iz SSS, tričlanski nadzorni odbor pa bo vodil Božo Bedenik, iz TOZD Rudnik premoga Zagorje.

PRIČELI SO Z NADALJEVANJEM GRADNJE DIMNIKA

Dne 8. aprila t. l. so pri Termoelektrarni Trbovlje II, med železniško progo in strugo reke Save, pričeli graditi nadzemni del dimnika-velikana za potrebe TET II in bodoče TET III, ki jo imajo v načrtu zgraditi kasneje. Znano je, da so temelje za ta dimnik zabetonirali že koncem preteklega leta, medtem ko so delavci Vatrostalne iz Zenice, Gradisa in drugi, sedaj pričeli z betoniranjem 360 m visokega dimnika. Delo izvajajo neprekinjeno in dnevno napreduje povprečno 3,5 m. Pri betoniranju uporabljajo posebno tehnologijo. Po pogodbi naj bi bil dimnik zgrajen do konca junija 1976, medtem ko računajo izvajalci sami, da bodo delo opravili že prej. Po zgraditvi novega dimnika se bo onesnaženost ozračja iz TET I in TET II zelo zmanjšala. Iz novega dimnika se bodo dimni plini v višjih zračnih plasteh razredčili tako, da ne bodo več toliko škodljivi za ljudi, živali in vegetacijo. Računajo, da se bo stopnja onesnaženosti zraka v Zasavju zmanjšala na največ 2,5 miligrama plina na m³ zraka, (doslej včasih doseže tudi do 20 miligramov na m³ zraka).

POVPREČNI OSEBNI DOHODKI V JUGOSLAVIJI

V zveznem uradnem listu št.

Koncem marca t. l. je potekala v dvorani delavskega doma v Hrastniku proslava v počastitev mednarodnega dneva invalidov. Na fotografiji je predsednik društva in del nastopajočih.

Foto Jože Kirič

15/75, z dne 28. marca 1975 so objavljeni podatki o povprečnih osebnih dohodkih v Jugoslaviji za leto 1974. Ti so znašali na zaposlenega v Jugoslaviji 2.477,00 dinarjev. Ta podatek tvori osnovo za določitev dodatka za borce NOB itd.

RUDISOVI IZVAJALCI RUDARSKIH DEL V ZR NEMČIJI

RUDIS izvaja razna investicijska rudarska gradbena dela pri naslednjih firmah v ZR Nemčiji: Deilman&Haniel, Frölich& Klüpfel, Thyssen Schadhtbau, Wilhelm Wagener, Gebhardt& Koonig, Sachtleben Bergbau in firma Gesteins und Tiefbau.

Pri teh firmah izvajajo preko RUDISA naslednja jugoslovanska podjetja (po stanju v marcu 1975):

— Zasavski premogovniki, TOZD RGD	162 zaposl.
— Geološki zavod Ljubljana	473 zaposl.
— Zeleni vrh Svrljig	188 zaposl.
— RGP Knjaževac	160 zaposl.
— GIRK »Kalun« Drniš	93 zaposl.
— RGP Vrdnik	97 zaposl.
— REIK Kolubara	40 zaposl.
SKUPAJ:	1213 zaposl.

Ob odhodu v pokoj

Koncem marca t. l. je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec Vilko Kovač, vodja plansko-analitičnega sektorja skupnih služb ZPT. Glede na to, da je bil spričo svojega dolgoletnega dela v našem kolektivu, pri delu samoupravnih organov in

družbenopolitičnih organizacij zelo delaven in da je bil vse do zadnjega član uredniškega odbora glasila Srečno, smo mu zastavili ob njegovem odhodu v pokoj nekaj vprašanj, na katera je rad odgovoril.

1. Znano nam je, da si neprekinjeno delal od leta 1933 do 1975, zato si si v tem razdobju nabral mnogo življenjskih in delovnih izkušenj. Kakšni so torej spomini na življenjsko pot in kateri dogodki so ti ostali še posebno v dobrem spominu?

ODGOVOR: Rodil sem se v rudarski družini leta 1914 malo pred začetkom prve svetovne vojne. Zaradi slabih gmotnih razmer po očetovi upokojitvi, z rednim šolanjem nisem prišel dalje kot do zaključnega izpita leta 1930 na takratni meščanski šoli. Zato sem se moral zaposliti. Brezposelni smo čakali v obratnih čakalnicah tudi po več ur na dan, da bi nas sprejeli na delo. Ta sreča me je doletela v januarju 1933. Medtem ko sem čakal na delo, sem končal še dveletno večerno rudarsko nadaljevalno šolo v Trbovljah. Spominjam se, da so me 1. maja 1933 osumljenega za sodelovanje pri izobešanju rdeče zastave na opekarniškem dimniku, aretirali orožniki in me uklenjenega odpeljali v zapor v Laško. Sodeloval sem tudi v času od 2. do 5. julija 1934 in od 10. do 15. avgusta 1934 v gladovnih stavkah. Večina mladih iz separacije in drugih obratov se je pridružila stavkajočim rudarjem v jami. Morda sem eden redkih ali celo zadnji od udeležencev iz teh stavk, ki odhaja iz kolektiva. V letu 1935 sem se vpisal v rudarsko šolo v Celju. Zaradi preočitne privrženosti naprednim idejam sem se lahko šolal le z lastnimi prihranki in ob podpori matere, vdove.

Z nastopom okupacije sem prenehal s šolanjem. Nato sem do odhoda v NOB delal v jami Trbovlje. Julija 1945 sem se vnovič zaposlil v Jami Trbovlje, kot nadzornik. Prva skrb je bila, da sem dokončal šolo in to spomladi leta 1946 v Ljubljani.

2. Pot do poklica in s tem tudi do zasluzka ni bila lahka in se z današnjimi možnostmi in razmerami ne da primerjati. Povojna leta so terjala mnogo truda in žrtvovanja, ker bi sicer ne dosegli tako hitrega napredka na vseh ravneh. Kako si bil vključen v ta dogajanja?

ODGOVOR: Že v jeseni leta 1946 sem bil poslan v Makedonijo na rudnik mangana Cer Kičevo. Tu sem bil zaposlen kot obratovodja jame. Že leta 1947 sem se vrnil na rudnik Trbovlje. Kmalu sem postal glavni normirec na rudniku, zatem pa glavni normirec pri takratnih Zasavskih premogovnikih. Jeseni leta 1947 sem bil skupaj še z nekaterimi nadzorniki poslan v Rudnik Raša. Tu smo bili zaposleni kot instruktorji nadzornikov in organizatorji dela na posebnem študijskem širokem čelu. Po vrnitvi v letu 1949, sem bil premeščen v generalno direkcijo za premog v Ljubljano. Seveda so bila taka premeščanja povezana tudi z manjšimi osebnimi dohodki in daljšim delovnim časom. Po delovnem mestu in kot sodelavec takratne republiške kontrolne komisije, sem obiskoval vse slovenske rudnike. V tem času smo organizirali trimesečni normirski tečaj v Trbovljah za vse večje jugoslovanske rudnike. Z uvajanjem novih oblik nagrajevanja smo uvajali hkrati tekmovalni duh in organizirali tekmovanja. Že leta 1950 sem bil z dekretom premeščen na ministrstvo za rudarstvo v Beogradu. Tu pa nisem ostal dolgo, ker nisem imel stanovanja. V času od leta 1951 do 1954 sem bil postavljen za direktorja in tehniškega vodjo rudnika Kanižarica. V letu 1954 sem se vrnil k rudniku Trbovlje-Hrastnik. Imenovan sem bil za vodjo površinskega kopa obrata Dobrna-Neža. Po ukinitvi tega obrata sem bil od 1. januarja 1966 vodja analitskega oddelka oziroma plansko analitskega sektorja pri ZPT. Poudariti moram, da si zaposlitev v povojnih letih nismo mogli sami izbirati, pač pa smo bili z dekreti premeščeni v skladu s potrebami.

3. Znano nam je, da si se v številnih komisijah in po službeni dolžnosti posredno ali neposredno precej ukvarjal z razdeljevanjem osebnih dohodkov oz. nagrajevanjem po delu. Kaj meniš o nagrajevanju v naši delovni organizaciji?

ODGOVOR: Spodbudno na-

grajevanje je pomemben pogoj za doseganje boljših storitev. Ponekod, tudi v ZPT, se pojavljajo težnje po uravnalovki in formalnim zahtevam delovnih mest, kot pa nagrajevanju po delu oziroma uspešnosti opravljenega dela. Takšno nagrajevanje pa ni spodbudno pa tudi ne pravično. Prav je, da so osebni dohodki v rudarstvu zaradi težjih pogojev dela višji od ostalih. Organizatorji proizvodnje niso povsod enako uspešni, pa tudi vse TOZD enako ne poslujejo. Zato so tudi deleži posameznikov, skupin in TOZD v uspehu ali neuspehu delovne organizacije, različni. Mehanizacija in modernizacija dela ne zmanjšujeta pomena nagrajevanja po delu, ker je takšno nagrajevanje bistven pogoj za čimboljše izkoriščanje zmogljivosti, sicer dragih rudarskih objektov in opreme.

4 S kakšnimi občutki odhajaš v pokoj?

ODGOVOR: Zdi se mi, da je vsakemu težko, ko se poslavlja po toliko letih od svoje delovne sredine. Zato ni nikomur vseeno, ko odhaja v pokoj, četudi to pričakuje. Ne gre le toliko za skrb pred spremenjenimi materialnimi pogoji za življenje, membnejše je zdravje ter odnosi med sedanjo in prihajajočo generacijo. Kajti humanost je del kulture, ki je ni mogoče uveljaviti s kakimi predpisi. Težko pa je slovo od dobrih sodelavcev. Mlajši generaciji priporočam, naj ceni, spoštuje in s pridom koristi težko pridobljene pridobitve. Da bi lahko realno ocenili sedanjo vrednost življenjskega standarda in ostalih pridobitev, moramo tudi to primerjati s preteklostjo. Zato je bežen pogled v zgodovino vedno dobrodošel. Nadaljujte po poti, ki je že trasirana, ni pa več tako strma, kot je bila morda v preteklosti.

Znano nam je, da je bil naš današnji intervjuvanec ves čas tudi družbenopolitično aktiven najsi bo na terenu ali v delovni organizaciji, v ZK, samoupravnih organih, raznih društvih in svetih. Med vrstami pohval je

dobil odlikovanje Maršala Tita — orden dela s srebrnim vencem.

Ob odhodu v pokoj naša topla zahvala za opravljeno delo in najboljše želje za njegovo zdravje, življenje in delo v bodoče!

Uredništvo

Kadrovske vesti

V času od 1. 3. 1975 do 31. 3. 1975, ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Abram Ivanka — kuharica, Klanjšek Leopold — vozač, Eminović Jusuf — vozač, Pačavar Ismet — vozač, Goranc Franc — kopač, Točakovič Vojislav — vozač, Čehajič Zahid — kop. pomočnik, Romih Franc — mizar, Kranjc Štefan — kopač, Mijatović Milovan — vozač, Zajec Stanko — vozač, Hohkraut Silvester — vozač.

Odšli:

Ocepek Ferdo, kopač — upokojen; Potočan Stane, kopač — upokojen; Selič Ivan, kopač — upokojen; Sladič Stane, kopač — upokojen; Sojič Anton, zunanji delavec — sporazumna prekinitev; Robič Ivan, kop. pomočnik — invalidsko upokojen; Goranc Franc, kopač — v času poskusne dobe s strani delavca; Kranjc Štefan, kopač — samovoljna prekinitev; Pigac Ivan, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Štruel Janez — kopač, Štrus Maks — kopač, Lagonder An-

ton — kopač, Kurnik Vinko — kopač, Pučko Franc — zunanji delavec.

Odšli:

Artnak Mirko, skladiščnik — upokojen; Bregar Albert, kopač — upokojen; Plahuta Jože, kop. pomočnik — upokojen; Slapar Emil, kopač — upokojen; Korošec Jože, rudarski tehnik — sporazumna prekinitev; Gunzek Drago, kopač — invalidsko upokojen.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Novak Franc — kopač, Gajser Simon — ključavničar, Čović Mustafa — vozač, Oblak Janez — vozač.

Odšli:

Ocepek Franc, kopač — upokojen; Kos Ladislav, kopač — upokojen; Nolimal Ivan, kopač — upokojen; Vodišek Leopold, kop. pomočnik — upokojen; Žužek Rudolf, kopač — upokojen; Vozelj Ivan, kopač — upokojen; Šink Viktor, kopač — samovoljna prekinitev.

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Rester Miroslav — pomožni delavec.

Odšli:

Štendler Vlado, motorovodja — upokojen; Zalezina Stane, pomožni delavec — samovoljna prekinitev; Knez Jože, ključavničar — upokojen; Klanšek Bojan, čuvaj mehanizacije — upokojen.

TOZD RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

Sprejeti:

Kepa Viktor — vozač, Spahič Ramiz — tesar, Arsenič Drago — zidar, Crljenica Marija — snažilka, Rotar Miloš — vozač, Ledinek Ivan — šofer, Belčič Gabro — kopač, Pirnaver Jožefa — snažilka, Fajič Mulaga — kop. pomočnik, Pajazetovič Hase — vozač, Nišič Zijad — vozač, Ojsteršek Boris — vozač,

Vukeljič Dušan — vozač, Brglez Marija — snažilka, Zidanšek Karel — vozač, Kristan Edvard — vozač, Subašič Djeval — vozač, Kaše Jože — vozač, Hodžić Sakib — vozač, Šerifović Djeval — vozač, Perkič Ante — vozač, Stojanović Dragan — vozač, Kurtić Abid — vozač, Marmarac Vehid — vozač.

Odšli:

Kurtović Mustafa, vozač — sporazumna prekinitev; Djomić Mohamed, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Blagočinšek Izidor, kopač — upokojen; Tomič Miodrag, strojnik — sporazumna prekinitev; Jančar Franc, učni kopač — sporazumna prekinitev; Starc Jože, elektrikar — sporazumna prekinitev; Kotar Janez, vozač — JLA; Kuk Vincenc, ključavničar — sporazumna prekinitev; Klančičar Ivan, kopač — upokojen; Topolšek Ivan, kop. pomočnik — invalidsko upokojen.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE TRBOVLJE

Sprejeti:

Anželj Ernest — elektrikar.

TOZD GRAMAT

Odšli:

Golob Miro, gradbeni tehnik — sporazumna prekinitev; Pečnik Helena, op. delavka — samovoljna prekinitev.

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Odšli:

Izgoršek Franc, kopač — upokojen; Prašnikar Mirko, kopač — upokojen.

SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE

Sprejeti:

Košalin Irena — ekonomski tehnik.

Odšli:

Žuža Vinko, vodja skupine na lesnem skladišču — upokojen; Kovač Vili, rudarski tehnik — upokojen.

»Prešeren in Zarja« ob 30. obletnici osvoboditve

V soboto, dne 22. marca t. l. sta se predstavila trboveljskemu občinstvu v gledališki dvorani delavskega doma, mešani pevski zbor France Prešeren iz Kranja in moški pevski zbor Zarja iz Trbovelj. V prvem delu koncerta je nastopila Zarja, v drugem delu pa Fr. Prešeren. Zbora sta imela v programu narodne in umetne pesmi domačih avtorjev. V programu sta imela polovico koroških narodnih pesmi, katere občinstvo vedno rado posluša.

Zbora sta istočasno proslavila 25. obletnico medsebojnega sodelovanja. Uvodni govor v okviru 30. obletnice svobode je imel predstavnik občinskega sveta ZKPO Trbovlje, Jože Skrinar.

Hinko Smodiš

ČESTITKA

Dne 29. aprila t. l. je zvezni komite za delo in zaposlovanje podelil Francu Romihu, rudarju-kopaču iz TOZD Rudnik premoega Hrastnik, predsedniku delavskega sveta ZPT, Prvomajsko nagrado — »povelje« in denarno priznanje. Čestitamo!

V nekaj vrstah

(nadaljevanje s 36. strani)

SPOMLADANSKO POGOZDOVANJE

V skladu z določili zakona o rudarstvu in na lastno pobudo, izvajajo Zasavski premogovniki že vrsto let razne pogozdovne akcije, predvsem na opuščenih površinah, kjer so včasih

potekala rudarska dela. V aprilu t.l. je bilo v pomladanski akciji posajenih 13.000 sadik smreke in bora, od tega 9.000 sadik na področju Hrastnika, 4.000 sadik na področju Trbovelj. Z akcijo bomo še nadaljevali v jeseni s sajenjem macesnovih sadik.

RUDIS IMA NOVE PROSTORE V LJUBLJANI

Dne 4. aprila t.l. je TOZD RUDIS Trbovlje, odprl svoje nove prostore v Ljubljani na Linhartovi cesti, v delu novozgrajenega hotela Kompas. Prostore, katerih odkup je financiral TOZD RUDIS, je odprl s krajšim nagovorom Edo Zupančič, predsednik odbora za medsebojna razmerja. Pri otvoritvi prostorov je bilo navzočih večje število raznih predstavnikov. V svojem govoru je poudaril, da se s tem tudi na tem področju RUDIS odpira navzven, ker so mu včasih doslej očitali revirsko zaprtost. V novozgrajenih oziroma odkupljenih prostorih bo imel del svojih strokovnih služb. Potreba se je pokazala tudi zavoljo tega, ker

ima OPZ RUDIS že 34 članov. Hkrati so investirali tudi v razširitev svojega predstavništva v Beogradu.

TOZD RGD SODELUJE NA LICITACIJI

Pred nedavnim je republiška skupnost za ceste razpisala licitacijo za prevzem gradbenih del pri izgradnji podaljška avto ceste od Razdrtega proti Senožetom, v dolžini 3,7 km. V tej dolžini pa sta vključena tudi dva pralelna predora, 814 in 766 m, skupno 1.580 m. TOZD RGD ZPT sodeluje na licitaciji preko RUDISA in GAST (Gradiš Primorje, Slovenija ceste). Ponudbo je oddal investitorju GAST. V dveh mesecih od vložitve ponudbe, bo investitor odločil, kdo od interesentov bo gradil ta del ceste oziroma predora.

TEDEN ČASOPISA KOMUNIST

V času od 14. do 19. aprila t.l. je potekal v Trbovljah teden časopisa Komunist ob njegovi 50-letnici (1925—1975). V tem okviru so se zvrstile številne

prireditve. Tudi pri ZPT je 15. aprila potekala proslava, na kateri je govoril ob navzočnosti številnih članov ZK iz vseh TOZD, inž. Lojze Skok iz Ljubljane, sicer član uredništva Komunist. Dne 17. aprila je v popoldanskih urah govoril v večnamenskem prostoru osnovne šole Trbovlje, Miha Marinko, član sveta federacije, o političnem pomenu zleta Svobod pred 40 leti v Celju in kontinuiteti revolucionarnega delavskega gibanja. Razgovor je bil organiziran za mlade člane ZK in mlade delavce iz revirjev. 18. aprila pa je potekala v delavskem domu v Trbovljah proslava ob 50-letnici izida prve številke časopisa Komunist. Ob tej priliki so podelili članske knjižice novim članom ZK, podelili so knjižne nagrade tistim članom ZK, ki so člani nad 30 let. V kulturnem delu proslave pa so sodelovali Zarja, Slavček, delavska godba in recitatorji. Scenarij in režijo je imel na skrbi Rado Češnovar.

OSEBNI DOHODKI PRVIKRAT AVTOMATSKO OBDELANI

Dne 15. aprila t.l., so delavci TOZD RŠC in skupnih služb ZPT prvič prejeli osebne dohodke, obračunane preko računalniškega centra dravskih elektrarn v Mariboru. Odslej, ko je led prebit, se bodo postopoma vključevale pri obračunavanju osebnih dohodkov preko računalnika tudi ostale TOZD ZPT, v najbližji bodočnosti pa bodo pričeli tudi z računalniško obdelavo osnovnih sredstev ZPT.

22. marca t.l. so člani aktiva mladih delavcev TOZD Rudnik premoaga Zagorje organizirali tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško na Ruardiju v Zagorju. Tekmovanje je bilo povezano s predavanjem Staneta Dobčnika, sekretarja osnovne organizacije ZK TOZD RGD, o splošnem ljudskem odporu. Mladinci so dosegli zelo dobre rezultate.

Foto Jože Kirič

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zavsavski premogovniki Trbovlje — pošta 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.

Glasilo ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Oberžan Janez, Pikš Anton, Šum Anton, šuštar Miro. Odgovorni urednik: Kohne Emil, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Lenarčič Tine. Naklada 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tisk TIKa Trbovlje.